

Våler kontrollutvalg 2019-2023

Dato: 19.06.2020 08:30

Sted: Våler kommunehus, møterommet ved kantina

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.
på e-post .

Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 11.06.2020

For leder i Våler kontrollutvalg 2019-2023, Geir Thomas Finstad

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Våler kontrollutvalg 2019-2023 19.06.2020

3

Saker til behandling

29/20 Sak V-29/20 Referater, orienteringer og diskusjoner.

5

20/20 Sak V-20/20 Nærmere informasjon om kommunens økonomi.

15

30/20 Sak V-30/20 Kommunens årsregnskap og årsberetning 2019.

16

31/20 Sak V-31/20 Årsavslutningsbrev 2019.

91

32/20 Sak V-32/20 Samtale med kommunedirektøren.

92

17/20 Sak V-17/20 Kort om risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for eierskapskontroll.

93

33/20 Sak V-33/20 Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet.

95

34/20 Sak V-34/20 Samtale med ordføreren.

99

35/20 Sak V-35/20 Eventuelt.

100

36/20 Sak V-36/20 Evaluering av kontrollutvalgets møte.

101

MØTEINNKALLING

Våler kontrollutvalg 2019-2023

Dato: 19.06.2020 kl. 08:30
Sted: Våler kommunehus, møterommet ved kantina
Arkivsak: 18/00082

Kontrollutvalgets medlemmer:	Geir Thomas Finstad (BVS) - leder Hans Johan Finne (SP) – nestleder Unni Langmoen (FOLI) Egil Olav Hansen (SV) Åse Pedersen (AP)
Ordfører:	Ordfører Ola Cato Lie
Revisor:	Hedmark Revisjon IKS v./oppdr.ansv. regnsk.rev. Tommy Pettersen/ oppdr.ansv.forv.rev. Lina Høgås-Olsen/Magnus Michaelsen/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Konst. kommunedirektør Asgeir Rustad Daglig leder i Hedmark Revisjon IKS, Morten Alm Birkelid
Kopi av sakslisten uten vedlegg sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Torgun M. Bakken (Forfall må meldes så snart som mulig til tlf. 977 36 379, TorgunM.Bakken@gs-iks.no)
Invitert til sak:	Ordfører Ola Cato Lie til sak 34/20
Innkalt til sak:	Konst. kommunedirektør Asgeir Rustad til sakene 30/20-32/20
Hele sakslisten med vedlegg legges på	http://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/vaaler/ og på kommunens hjemmeside.

SAKSKART			Ca.tid for beh.	Hvem deltar
Saker til behandling				
29/20	19/00033-12	Sak V-29/20 Referater, orienteringer og diskusjoner.	08.30	
20/20	18/00046-75	Sak V-20/20 Nærmere informasjon om kommunens økonomi.	09.15	

<u>30/20</u>	18/00019-29	Sak V-30/20 Kommunens årsregnskap og årsberetning 2019.	09.15	Kommune- direktør/ Revisor
<u>31/20</u>	18/00019-30	Sak V-31/20 Årsavslutningsbrev 2019.	10.00	Kommune- direktør/ Revisor
<u>32/20</u>	18/00046-81	Sak V-32/20 Samtale med kommunedirektøren.	10.30	Kommune- direktør
		Lunsj	11.15	
<u>17/20</u>	20/00003-1	Sak V-17/20 Kort om risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for eierskapskontroll.	11.45	
<u>33/20</u>	18/00012-58	Sak V-33/20 Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet.	12.00	
<u>34/20</u>	18/00067-30	Sak V-34/20 Samtale med ordføreren.	12.00	Ordfører
<u>35/20</u>	18/00104-26	Sak V-35/20 Eventuelt.	12.45	
<u>36/20</u>	18/00105-27	Sak V-36/20 Evaluering av kontrollutvalgets møte.	13.00	

Geir T. Finstad (sign.)
kontrollutvalgets leder

Kongsvinger, 11.6.20
Torgun M. Bakken

Arkivsak-dok. 19/00033-12
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

19.06.2020

SAK V-29/20 REFERATER, ORIENTERINGER OG DISKUSJONER.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering.

Vedlegg:

1. Revisjonsberetning beboerregnskap Våler omsorgssenter (beklager avgjelt i forrige møte).
2. Oversikt over tilsyn og tilsynssaker.
3. Skatteinngangen mai 2020.
4. Kontrollutvalgets tiltaksplan for 2020.

Saksframstilling:

Orienteringer/diskusjoner

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene (**hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige**).
 - Saker fra formannskapet – Geir Finstad
 - Saker fra kultur og oppvekst – Åse Pedersen
 - Saker fra næring og miljø – Hans Johan Finne
 - Saker fra helse og omsorg – Unni Langmoen
 - Regnskapssaker – Egil Olav Hansen
- Kommunestyrets saker og vedtak.
- Referat fra kommunestyremøte. Kontrollutvalgets medlem i KS ev. kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.
- Oversikt over oppfølging av KU-saker, hva er mottatt og hva er restansene? En oppdatert oversikt over oppfølging av KU-saker ligger på <https://www.gs-iks.no/kontrollutvalgene/vaaler/>
- Eventuelle mediasaker.
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer.
- Tilsynssaker. Sekretariatet tar fortløpende med tilsynsrapporter i møtene, hvert halvår får kontrollutvalget en oversikt over rapporter og oppfølginger.
- Hva skal tas opp i samtalen med ordføreren og rådmannen?

Våler omsorgssenter

2436 VÅLER I SOLØR

UAVHENGIG REVISORS BERETNING OM BEBOERREGNSKAPER VED VÅLER OMSORGSSENTER

Konklusjon

Vi har revidert Våler omsorgssenter sine beboerregnskaper for 2019 for 2 beboere som ikke er i stand til å disponere egne midler.

Etter vår mening er beboerregnskapene for 2019 i det alt vesentlige avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen per 31. desember 2019, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet*. Vi er uavhengige av omsorgssenteret i samsvar med de etiske kravene som er relevante for vår revisjon av beboerregnskapet i lov og forskrift, og vi har overholdt våre etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Presisering – Grunnlag for regnskapsavleggelse og begrensning av distribusjon og bruk

Beboerregnskapene er utarbeidet med hjemmel i helse- og omsorgstjenesteloven § 12-4 og forskrift om disponering av kontantytelser fra folketrygden under opphold i kommunal helse- og omsorgsinstitusjon og i helseinstitusjon i spesialisthelsetjenesten. Som et resultat av dette anses ikke regnskapet å være egnet for andre formål. Vår uttalelse er utelukkende beregnet på Våler omsorgssenter, beboerne og beboernes nærmeste pårørende/verge, og skal ikke distribueres til eller brukes av andre. Vår konklusjon er ikke modifisert som følge av dette.

Ledelsens og de som har overordnet ansvar for styring og kontroll, sitt ansvar for regnskapet

Våler omsorgssenters ledelse er ansvarlig for utarbeidelsen av beboerregnskapene i samsvar med forskrift om disponering av kontantytelser fra folketrygden under opphold i kommunal helse- og omsorgsinstitusjon og i helseinstitusjon i spesialisthelsetjenesten, og for slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av regnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for hvorvidt beboerregnskapene ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men det er ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som treffes av brukere på grunnlag av dette regnskapet.

Som en del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- Identifiserer og anslår vi risikoene for at regnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil, utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere disse risikoene, og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for ikke å avdekke vesentlig feilinformasjon som skyldes misligheter, er høyere enn risikoen for ikke å avdekke vesentlig feilinformasjon som skyldes feil, ettersom misligheter kan innebære fordekt samarbeid, forfalskning, tilsiktede utelatelser, feil i erklæringer eller overstyring av intern kontroll.
- Opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av omsorgssenterets interne kontroll.
- Evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimatene og de tilhørende tilleggsopplysningene som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige.

Vi kommuniserer med omsorgssenterets ledelse blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Løten, den 10. februar 2020

Morten Alm Birkelid

Morten Alm Birkelid
daglig leder

Ellen Enger
Ellen Enger
konsulent

Kopi uten vedlegg: Kontrollutvalget
Rådmann

Vedlegg – oversikt over beboerregnskap m/kommentarer fra revisor, U.off. jf. Off.lov § 13 og Fvl. § 13.1.1

Tilsyn og tilsynssaker i Våler kommune pr. 28.5.20

[19/2397, 11.3.19 - Egenvurdering av arbeidet med tilsyn med miljørettet helsevern i skoler og barnehager, Våler kommune](#). Det er ikke registrert svar fra FM.

[sak19/925, 24.6.19 – Landsomfattende tilsyn Rapporter - tilsyn med tjenester til personer med samtidig psykisk lidelse og rusmiddelproblemer 2017 og 2018.](#)

[Sak 17/786 - Kommunetilsyn med tema forsøpling hos Våler kommune](#)

28.6.19 Purring fra fylkesmannen

12.7.19 Tilbakemelding fra kommunen

9.9.19 Fylkesmannen avslutter saken

[Mange klager på eiendomsskatt i 2019](#)

20/1614 - Inspeksjon 2019 - Tilsynsrapport

Journaldato: **11.02.2020**

Arkivsak [19/1642 - Inspeksjonsrapport fra Fylkesmannen](#)

Ansvarlig enhet: **Landbrukskontoret**

SKATTEINNGANGEN

MÅNED	Budsjett 2020				Inngang 2020		Avvik skatteinng./budsj.		AVVIK FRA		AVVIK FRA	
	INNGANG 2018	INNGANG 2019	BUDSJETT 2020	Akkumulert	Inngang 2020	Akkum. Hittil	I kr.	I %	BUDSJETT 20	I %	INNGANG 19	I %
							Hittil i år	Hittil i år	Pr. mnd		Pr. mnd.	
JAN	9,474,421	10,088,175	10,100,000	10,100,000	10,031,193	10,031,193	-68,807	-0.68%	-68,807	-0.68%	-56,982	-0.56%
FEB	907,519	958,286	1,000,000	11,100,000	882,430	10,913,623	-186,377	-1.68%	-117,570	-11.76%	-75,856	-7.92%
MARS	13,477,580	13,406,487	13,600,000	24,700,000	13,143,392	24,057,015	-642,985	-2.60%	-456,608	-3.36%	-263,095	-1.96%
SUM	23,859,520	24,452,948	24,700,000		24,057,015							
APRIL	873,901	921,798	1,000,000	25,700,000	825,928	24,882,943	-817,057	-3.18%	-174,072	-17.41%	-95,870	-10.40%
MAI	14,311,174	14,576,660	14,600,000	40,300,000	12,704,197	37,587,140	-2,712,860	-6.73%	-1,895,803	-12.98%	-1,872,463	-12.85%
JUNI	707,963	628,056	760,000	41,060,000								
SUM	39,752,558	40,579,462	41,060,000									
JULI	9,530,429	9,438,265	9,600,000	50,660,000								
AUG	756,024	836,756	900,000	51,560,000								
SEPT	14,421,682	14,508,407	14,600,000	66,160,000								
SUM	64,460,693	65,362,890	66,160,000									
OKT	1,177,037	1,122,802	1,200,000	67,360,000								
NOV	15,412,098	17,342,036	17,000,000	84,360,000								
DES	439,721	502,688	400,000	84,760,000								
TOT	81,489,549	84,330,416	84,760,000	84,760,000								

Kommentar fra skatteoppkrever:

I mai 2020 fikk Våler inn kr. 1 895 803,- mindre enn budsjettert. Dvs. en - på 12,98%
 Samtidig fikk vi inn kr. 1 872 463,- mindre enn i mai 2019. Dvs. en - på 12,85%
 Hittil i år har Våler fått inn kr. 2 712 860,- mindre enn budsjettert. Dvs. en - på 6,73%
 Dette viser at coronasituasjonen førte til stor uttelling for Våler i mai måned.
 Det er mange forfall og innfordringstiltak som er utsatt under den situasjonen vi har vært i.
 Våler 2.juni 2020.

Odd Nybo
 Skatteoppkrever

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

TILTAKSPLAN 2020

KONTROLLUTVALGET I
VÅLER KOMMUNE

Revidert 7.6.20

Glåmdal sekretariat IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Kontroll med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til kontroll med forvaltningen
Fortløpende rapportering	- Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. - Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. - Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging) - Saker fra formannskapet – Geir Finstad - Saker fra kultur og oppvekst – Åse Pedersen - Saker fra næring og miljø – Hans Johan Finne - Saker fra helse og omsorg – Unni Langmoen - Regnskapssaker – Egil Olav Hansen - Geir Thomas Finstad er kontrollutvalgets representant i kommunestyret.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	- Samtale med ordfører og rådmann. - Rapporteringer fra rådmannen: - Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. - Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). - Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) - Sykefravær. - Tilsynssaker. - Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). - Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse (en oppdatert oversikt ligger på http://www.gsi.no/kontrollutvalgene/vaaler/ (under «Sentrale dokumenter)) - Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging.
Aktuell informasjon	I den grad følgende temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte.
Mandag 3.2.20	- Oppfølging av KS-saker, ikke oppfulgte saker (rådmannen). - Revidering av kontrollutvalgets reglement. - Arild Lande – næringsutvikling, nye tiltak og oppfølging av tidligere vedtatte tiltak. Mister kommunen arbeidsplasser (Stiftelsen sentralregisteret Braskereidfoss)? - Bruk av konsulenttjenester, oversikt over denne bruken.
Mandag 16.3.20 AVLYST	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2019 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Kommunens beredskapsplaner, hvor oppdaterte er disse, hva inneholder disse planene og når var det sist vært øvelser. - Oppfølging av sykefravær, hvilke tiltak er planlagt for å få ned sykefraværet. Er det gjennomført medarbeiderundersøkelser? (Utsettes på grunn av bestilt FR) - Nærmere informasjon om økonomien v/økonomisjef.
Onsdag 6.5.20	- Behandle skatteoppkrevers årsrapport for 2019 og kontrollrapport fra Skatteetaten. - Kommunens beredskapsplaner, hvor oppdaterte er disse, hva inneholder disse planene og når var det sist vært øvelser. - Er det gjennomført medarbeiderundersøkelser? (spørsmål til rådmannen) - Nærmere informasjon om økonomien v/økonomisjef (utsettes til juni)
Fredag 19.6.20	Nærmere informasjon om økonomien v/økonomisjef.
Mandag 31.8.20	
Mandag 12.10.20	
Mandag 23.11.20	
2021	

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
Mandag 3.2.20	- Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2019, med foreløpig informasjon om oppfølging av årsavslutningsbrevet for 2018. - Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2019.
Mandag 16.3.20 AVLYST	
Onsdag 6.5.20	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2019 (utsettes til juni). - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2019 (utsettes til juni).
Fredag 19.6.20	- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2019. - Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2019.
Mandag 31.8.20	- Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen". - Eventuell oppfølging av årsavslutningsbrevet og interimrapportering 2019.
Mandag 12.10.20	Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2020.
Mandag 23.11.20	
2021	

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
Mandag 3.2.20	Bestilling av FR i tråd med plan for FR for 2019-2020.
Mandag 16.3.20 AVLYST	- Ytterligere oppfølging av FR Innkjøp, jf. KU-sak 4/18 og 18/18. - Prosjektplan FR – Sykefraværet i kommunen.
Onsdag 6.5.20	- Rapport selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Våler Vekst AS ¹ (utsettes til juni). - Ytterligere oppfølging FR – Vann og avløp, jf. KU-sak 54/19 (utsettes til august).
Fredag 19.6.20	Rapport selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Våler Vekst AS (utsettes til august for å få med intervjuer av brukere og ansatte, jf. korona-situasjonen).
Mandag 31.8.20	- Rapport selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Våler Vekst AS. - Ytterligere oppfølging av FR Innkjøp, jf. KU-sak 4/18 og 18/18 (erstattes av innkjøpsprosjekt?) - Ytterligere oppfølging FR – Vann og avløp, jf. KU-sak 54/19.
Mandag 12.10.20	- Undersøkelse fra Hedmark Revisjon IKS, jf. KU-sak 26/20. - Risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for forvaltningsrevisjon for 2021-2024.
Mandag 23.11.20	
2021	- Oppfølging av rapporten om psykososialt skolemiljø når den nye skolen er på plass, jf. KU-sak 55/19. - Rapport FR sykefravær (mars 2021).

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med eierskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til eierskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
Mandag 3.2.20	

¹ Tidligere bestilt forvaltningsrevisjon/selskapskontroll legges under forvaltningsrevisjon.

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Møte	Oppgaver knyttet til eierskapskontroll
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	• Korr om risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for eierskapskontroll for 2020-2023 (utsettes)
Fredag 19.6.20	• Kort om risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for eierskapskontroll for 2020-2023.
Mandag 31.8.20	• Risiko- og vesentlighetsvurdering/plan for eierskapskontroll for 2020-2023.
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	•
2021	•

Kontrollutvalgets påseansvar med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets påseansvar
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Våler kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 23-2.
Mandag 3.2.20	• Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2019, jf. NKRFs veiledere. • Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2020 (utsettes til neste møte). • Oppdragsavtale for Våler kommune 2020. • Statusrapport oppdragsavtale for 2019, andre halvår (31.12.19). • Engasjementsbrev for 2020 (utsettes).
Mandag 16.3.20 AVLYST	• Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2020. • Informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1)
Onsdag 6.5.20	• Oppdragsansvarlige revisorers habilitetserklæring for Våler kommune for 2020. • Informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1) (utsettes til august).
Fredag 19.6.20	•
Mandag 31.8.20	• Informasjon om Hedmark Revisjon IKS sin interne kvalitetssikring (ISQC1). • Engasjementsbrev for 2020. • Statusrapport oppdragsavtale 1. halvår 2020 (30.6.20)
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	•

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).
Mandag 3.2.20	•
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	•
Fredag 19.6.20	•
Mandag 31.8.20	•
Mandag 12.10.20	• Forslag til budsjett for kontroll- og kontrollarbeidet for 2021.
Mandag 23.11.20	•

KONTROLLUTVALGET I VÅLER KOMMUNE

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 23-5.
Mandag 3.2.20	- Kontrollutvalgets årsrapport for 2019 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. - Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret av resultatet av gjennomført forvaltningsrevisjon og selskapskontroll (rådmannens oppfølging av eventuelle anbefalinger), skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport. - Eventuelle omprioriteringer av prosjekter skal også framgå av årsrapporten.
Mandag 16.3.20 AVLYST	•
Onsdag 6.5.20	•
Fredag 19.6.20	•
Mandag 31.8.20	•
Mandag 12.10.20	•
Mandag 23.11.20	Kontrollutvalgets årsplan for 2021 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering.

Arkivsak-dok. 18/00046-75
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

19.06.2020

SAK V-20/20 NÆRMERE INFORMASJON OM KOMMUNENS ØKONOMI.

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken behandles sammen med sak 20/20.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget satte opp en informasjonssak til møtet 16.3.20, hvor det sto følgende:

Kommunenes kontrollutvalg skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med hele den kommunale forvaltningen. For å kunne utøve sitt tilsyn, er det viktig at kontrollutvalget har god kjennskap til kommunens virksomhet, og i den forbindelsen ønsker de bl.a. en orientering om de forskjellige enhetene og de ulike oppgavene i kommunen.

Kontrollutvalget får i hvert møte en liten orientering fra kommunedirektøren om kommunens økonomi. Men kontrollutvalget har sagt at de i dette møtet ønsker en litt mer inngående informasjon om hvordan det står til med økonomien i Våler kommune. Vi har derfor bedt økonomisjef Reidun Vie om å komme og gi en liten orientering om dette.

Ettersom møtet 16.3.20 ble avlyst, er det mer naturlig å ta denne informasjonen sammen med behandlingen av årsregnskapet for 2019. Saken behandles derfor sammen med sak 30/20.

Arkivsak-dok. 18/00019-29
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	19.06.2020

SAK V-30/20 KOMMUNENS ÅRSREGNSKAP OG ÅRSBERETNING 2019.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til Våler kommunes årsregnskap og årsberetning for 2019, oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg:

1. Våler kommunes årsregnskap for 2019.
2. Våler kommunes årsberetning for 2019.
3. Kopi av revisjonsberetning, datert xx.20.
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2019.

Saksframstilling:

Ifølge kommuneloven (koml.) § 14-6 skal årsregnskapene avlegges senest 22. februar og iht. § 14-7 skal årsberetningene avlegges senest 31.3. Revisjonsberetningen skal iht. koml. § 24-8 avlegges innen 15.4.

Videre heter det bl.a. følgende i koml. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Som kjent har koronasituasjonen medført endringer på mange områder og også i forhold til regnskapsavslutning og frister. I "Midlertidig lov om unntak fra kommuneloven, IKS-loven og partiloven" heter det følgende:

§ 5 Frister for regnskapsrevisor og vedtak om årsregnskap og årsberetning

Regnskapsrevisor skal senest 15. juni 2020 avgitt revisjonsberetning til årsregnskapene og årsberetningene for 2019.

Årsregnskapene og årsberetningene for 2019 skal vedtas senest 15. september 2020.

Regnskapsrevisor skal senest 15. september 2020 avgitt en skriftlig uttalelse om resultatet av den forenklete etterlevelseskontrollen etter kommuneloven § 24-9.

Fristen for revisjonsberetning er derfor utvidet, og den er avgitt innen fristen. Hedmark Revisjon IKS har avgitt revisjonsberetning etter mal utarbeidet av NKRF¹.

Årsregnskapene skal bestå av et driftsregnskap og et investeringsregnskap. Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skal deles inn og stilles opp på samme måte som årsbudsjettet. Årsregnskapene skal også bestå av et balanseregnskap og noteopplysninger (koml. § 14-6, 2. ledd).

I kommunens driftsregnskap beregnes både brutto og netto driftsresultat. Brutto driftsresultat viser kommunens overskudd eller underskudd på drift før avdrag og netto renteutgifter, mens netto driftsresultat viser overskudd eller underskudd på drift etter avdrag og netto renteutgifter, men før avsetninger og bruk av avsetninger. Utgiftsførte avskrivninger føres tilbake («motpost avskrivninger») før netto driftsresultat, fordi avskrivninger ikke skal ha resultateffekt i kommuneregnskapet. Etter føring av avsetninger og bruk av avsetninger får vi regnskapsmessig mindreforbruk eller merforbruk.

Som nevnt ovenfor, er det formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, 2. ledd, gi en uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

Det er ikke gitt nummerert brev for årsregnskapet for 2019. For regnskapsavslutningen for 2019 har revisor lagt fram xxxx.

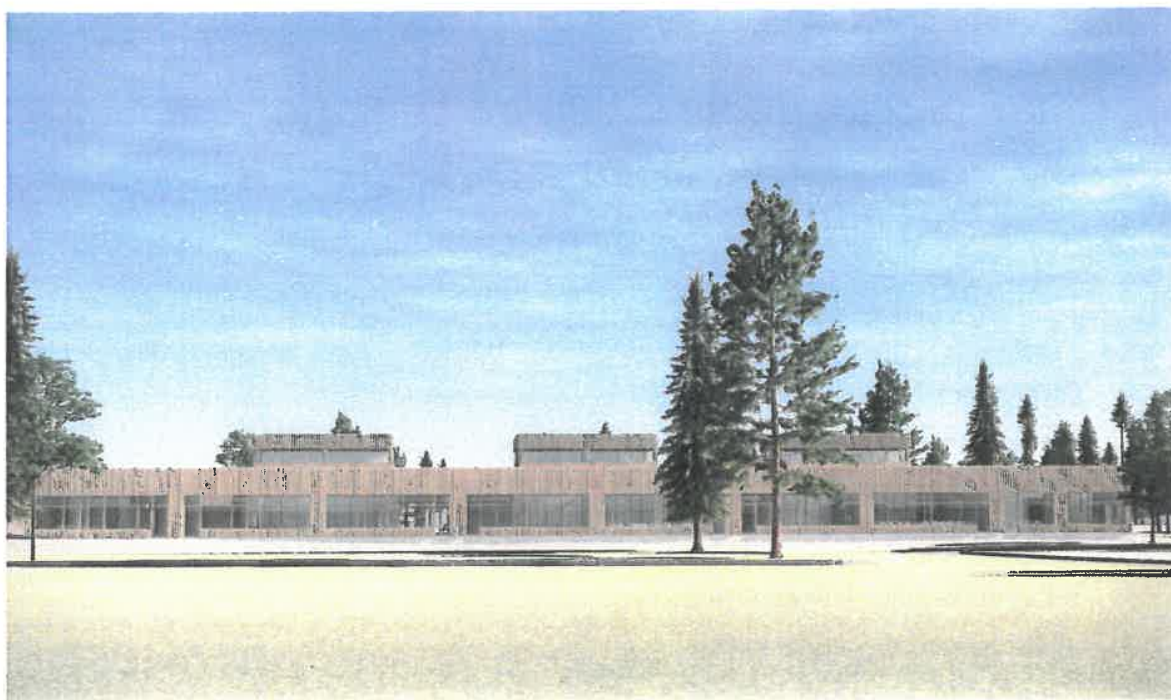
Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Kontrollutvalget har bedt konst. kommunedirektør Asgeir Rustad om å være tilstede og redegjøre for saken.

¹ Norges Kommunerevisorforbund

Våler
kommune

Årsregnskap 2019

Urevidert 17.02.2020

Innhold

Innledning	3
Årsoppgjørsdokumentene	3
Rapportering av regnskap til KOSTRA.....	3
Årets resultat	3
Forklaringer.....	4
Økonomiske oversikter.....	5
Regnskapsskjema 1A (tall i hele 1000)	5
Regnskapsskjema 1 B (tall i hele 1000).....	6
Økonomisk oversikt drift (tall i hele 1000)	7
Regnskapsskjema 2A (tall i hele 1000)	8
Regnskapsskjema 2B (tall i hele 1000).....	8
Økonomisk oversikt investering (tall i hele 1000)	9
Balanseregnskapet (tall i hele 1000).....	10
Regnskapsprinsipper.....	12
Kommunens organisering.....	13
Noter	15
1 Endring i arbeidskapital	15
2 Ytelse til ledende personer	15
3 Godtgjørelse til revisor	15
4 Pensjonsforpliktelser	16
5 Varige driftsmidler (anleggsmidler).....	17
6 Aksjer og andeler (anleggsmidler)	19
7 Tap på utlån	19
8 Langsiktig gjeld.....	20
9 Avdrag på lån	20
10 Kommunens garantiansvar	21
11 Andre vesentlige forpliktelser.....	21
12 Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi	22
13 Avsetninger og bruk av avsetninger	22
14 Endringer i regnskapsprinsipp	23
15 Kapitalkonto.....	23
16 Større, pågående investeringsprosjekter	24
17 Selvkostområder	24
18 Vesentlige poster i regnskapet og andre forhold	27
Vedlegg 1 – spesifisert balanse.....	28

Innledning

Årsoppgjørsdokumentene

Årsoppgjørsdokumentene for Våler kommune består av 2 deler:

Årsregnskapet (dette dokumentet)

Dokumentet inneholder drifts-, investerings- og balanseregnskap og noter i henhold til god kommunal regnskapsskikk. Våler kommune legger også inn revisjonsberetningen som en del av dokumentet når denne er mottatt fra revisor.

Årsberetningen

Dokumentet inneholder kommunedirektøren sin redegjørelse for kommunens økonomiske utvikling og status, spesielt om de forhold som påvirker kommunens regnskapsresultat og finansielle stilling.

Våler kommune avlegger årsregnskap etter kommuneloven § 48 og bestemmelser i forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) av 15.12.2000 nr. 24. Det følger av § 10 i forskrift om årsregnskap og årsberetning at årsregnskapet skal være avlagt innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Årsregnskapet for 2019 avlegges 14.02.2020 og årsrapporten skal avgis innen 31.03.2020.

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt, dvs. innen 30.06.2020. Før behandling i kommunestyret skal årsregnskapet behandles i kontrollutvalget.

Rapportering av regnskap til KOSTRA

Bevilgningsregnskapet (drifts- og investeringsregnskapet) og balanseregnskapet skal rapporteres elektronisk til Statistisk sentralbyrå innen 15.02.2020. Innsending blir foretatt 15.02.2020. I forhold til KOSTRA, kan rapporterte data korrigeres fram til 15.04.2020 som er siste frist for innsending.

Årets resultat

Driftsregnskapet for 2019 er avlagt med et negativt netto driftsresultat på kr 1.513.000 og et mindreforbruk på kr 1.871.000.

Investeringsregnskapet er avlagt i balanse.

Våler, 17.02.2020

Eyvind Alnæs

kommunedirektør

Forklaringer

På de følgende sidene presenteres regnskapstall for Våler i 2019. Regnskapet presenteres i form av obligatoriske oversikter, samt oversikter som er utformet i Våler kommune. I tillegg til regnskapstall viser oversiktene tall for vedtatt og justert budsjett 2019, samt regnskap 2018. Balanseoversikter viser regnskapsførte tall pr 31.12.2019 og 31.12.2018.

Driftsregnskapet 1A viser oversikt over kommunens finansiering av tjenesteproduksjonen. Her vises frie disponible inntekter, finansinntekter og -utgifter, samt sentrale avsetninger og bruk av sentrale avsetninger.

Driftsregnskapet 1B viser hvordan midlene til disposisjon (fra 1A) er fordelt på de ulike tjenestemrådene i kommunen.

Økonomisk oversikt driftsregnskap viser alle inntekter og utgifter i driftsregnskapet. Inntekter og utgifter er gruppert ut fra art/type inntekt eller utgift. Bruttoresultatet er resultatet av kommunens ordinære drift før finansieringstransaksjoner og nettoresultat er resultat etter finansposter.

Investeringsregnskapet 2A viser oversikt over totale utgifter i investeringsregnskapet og hvordan disse er finansiert.

Investeringsregnskapet 2B viser investeringer i anleggsmidler pr tjenestemråde i kommunen.

Økonomisk oversikt investeringsregnskap viser investeringsinntekter, investeringsutgifter - samt finansieringstransaksjoner. Oversikten er todelt der første del viser finansieringsbehovet - inntekter og utgifter knyttet til investeringer, samt eksterne finansieringstransaksjoner til utbetaling og interne til avsetninger. Andre del viser finansieringen av fremkommet finansieringsbehov i del 1.

Balanse er en oversikt over Våler kommunes eiendeler (omløpsmidler og anleggsmidler), egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

Noter er en forklaring og utdyping av informasjon til poster i driftsregnskapet, investeringsregnskapet og balansen, og skal øke regnskapsbrukernes forståelse og vurdering av regnskapet.

Økonomiske oversikter

Regnskapsskjema 1A (tall i hele 1000)

	Note	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2018
Skatt på inntekt og formue		84 330	82 423	82 423	81 489
Ordinært rammetilskudd		145 954	142 816	142 534	140 630
Skatt på eiendom		10 243	10 900	11 360	8 536
Andre direkte eller indirekte skatter		288	255	215	255
Andre generelle statstilskudd		4 055	4 079	4 741	5 067
Sum frie disponible inntekter		244 870	240 473	241 273	235 977
Renteinntekter og utbytte		2 317	2 636	1 746	1 858
Gevinst finansielle instrumenter	12	142	120	0	397
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.		6 062	5 482	5 482	4 777
Tap finansielle instrumenter		0	0	0	0
Avdrag på lån	9	9 660	10 291	12 616	12 132
Netto finansinnt./utg.		-13 263	-12 967	-16 352	-14 654
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk		8 259	8 259	0	0
Til ubundne avsetninger	13	20	0	469	-18
Til bundne avsetninger	13	288	255	215	255
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk		0	0	0	5 069
Bruk av ubundne avsetninger	13	12 685	12 685	500	7 200
Bruk av bundne avsetninger	13	0	0	0	0
Netto avsetninger		4 118	4 171	-184	12 032
Overført til investeringsregnskapet		0	0	0	0
Til fordeling drift		235 725	231 677	224 737	233 355
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)		233 855	231 677	224 737	241 613
Regnskapsmessig mer(-)/mindreforbruk		1 871	0	0	-8 258

I opprinnelig og regulert budsjett var det avsatt henholdsvis kr 4.500.000 og kr 3.000 000 til ubundne fond. Avsetningen gjaldt ekstraordinær avvirkning på Haslemoen og skulle vært budsjettet i investeringsbudsjettet. Budsjettkolonnene er derfor korrigert for denne feilen.

Regnskapsskjema 1 B (tall i hele 1000)

Virksomheter	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2018
300 Politikk og tilsyn	3 055	3 363	3 513	2 554
305 Interkommunale samarbeid	11 038	11 766	11 766	11 442
310 Fellesoppgaver	19 029	18 466	18 850	18 862
315 Rådmann og stabsoppgaver	24 015	22 749	19 753	21 475
320 1-10 skole	33 766	33 996	32 190	38 306
325 Nordhagen barnehage	6 013	5 590	5 572	5 374
330 Vålbyen barnehage	4 782	4 523	4 805	4 867
335 Kultur	4 430	4 593	4 706	4 514
340 Landbruk, næring, skog og miljø	565	404	395	1 288
345 Kommuneskog	-6 454	-5 581	-5 612	-6 158
350 Teknisk	18 930	19 695	17 513	24 936
351 VAR	-2 177	-1 457	-1 508	-1 604
360 Helse	19 881	20 333	19 683	16 867
362 TIFU	26 612	27 391	26 413	32 559
365 Pleie & omsorg	53 460	51 846	49 569	52 495
370 Nav, flyktningetjeneste, barnevern	22 521	21 131	20 182	21 396
399 Pensjonsreguleringer - lønnsreserve	-5 576	-7 181	-3 053	-7 797

I opprinnelig og regulert budsjett var det budsjettert med henholdsvis kr 4.500.000 og kr 3.000 000 i salgsinntekt på Kommuneskogen. Inntekten gjaldt ekstraordinær avvirkning på Haslemoen og skulle vært budsjettert i investeringsbudsjettet. Budsjettkolonnene er derfor korrigert for denne feilen.

VÅLER KOMMUNE

Økonomisk oversikt drift (tall i hele 1000)

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Driftsinntekter			
Brukerbetalinger		12 266	11 905
Andre salgs- og leieinntekter	17	50 288	45 167
Overføringer med krav til motytelse	18	61 931	57 904
Rammetilskudd		145 954	140 631
Andre statlige overføringer		4 055	5 068
Andre overføringer		648	1 427
Skatt på inntekt og formue		84 330	81 490
Eiendomsskatt		10 243	8 536
Andre direkte og indirekte skatter		288	255
Sum driftsinntekter	1	370 004	352 382
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	2	176 797	181 280
Sosiale utgifter	4	44 406	42 816
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	11,18	65 481	66 814
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	3, 11	56 279	51 460
Overføringer	7	18 939	17 547
Avskrivninger	5	10 982	11 294
Fordelte utgifter		-3 591	-3 736
Sum driftsutgifter	1	369 293	367 476
Brutto driftsresultat		711	-15 094
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte		2 317	1 858
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	12	142	397
Mottatte avdrag på utlån		115	95
Sum eksterne finansinntekter		2 573	2 350
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger		6 062	4 777
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0	0
Avdrag på lån	9	9 660	12 132
Utlån		57	28
Sum eksterne finansutgifter		15 778	16 937
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-13 205	-14 587
Motpost avskrivninger	5	10 982	11 294
Netto driftsresultat		-1 513	-18 388
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		0	5 069
Bruk av disposisjonsfond	13	12 685	7 200
Bruk av bundne fond	13	5 616	4 381
Sum bruk av avsetninger		18 301	16 650
Overført til investeringsregnskapet		0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		8 259	0
Avsatt til disposisjonsfond	13	20	0
Avsatt til bundne fond	13	6 639	6 521
Sum avsetninger		14 918	6 521
Regnskapsmessig mer(-)/mindreforbruk		1 871	-8 259

Regnskapsskjema 2A (tall i hele 1000)

	Note	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2018
Investeringer i anleggsmidler	5, 16	39 613	55 000	92 600	27 068
Utlån og forskutteringer		2 179	6 140	0	1 086
Kjøp av aksjer og andeler	6	6 209	0	900	1 417
Avdrag på lån	9	1 052	900	0	1 106
Dekning av tidligere års udekket		609	610	0	0
Avsetninger	13	2 511	3 000	4 500	103
Årets finansieringsbehov		52 173	65 650	98 000	30 779
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler		23 054	23 055	24 225	20 286
Inntekter fra salg av anleggsmidler		6 798	300	23 700	1 780
Tilskudd til investeringer	5	815	815	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift		4 781	9 980	16 775	2 825
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	9	571	900	2 900	1 590
Andre inntekter		2 436	3 000	0	2 789
Sum eksternt finansiering		38 455	38 050	72 100	29 270
Overført fra driftsregnskapet		0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert		0	0	0	0
Bruk av avsetninger	9, 13	13 718	27 600	25 900	900
Sum finansiering		52 173	65 650	98 000	30 170
Udekket/udisponert		0	0	0	-609

I opprinnelig og regulert budsjett i drift var det budsjettert med inntekt og avsetning knyttet til ekstraordinær avvirkning på Haslemoen - i opprinnelig budsjett med kr 4.500.000 og i regulert budsjett med kr. 3.000.000. Dette er investeringsinntekter som skulle vært budsjettert i investering. Budsjettkolonnene er derfor korrigert for denne feilen.

Regnskapsskjema 2B (tall i hele 1000)

	Note	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2018
Kommunale bygg for helse og omsorg		2 062	800	2 900	1 839
Undervisning- og kulturlokaler	16	31 653	45 500	72 000	6 076
Administrasjonsbygg (og andre)		93	1 600	4 700	3 125
IKT og annet		2 676	3 800	4 050	1 152
Vei, gatelys og uteanlegg		0	0	1 000	3 259
Næring, tomter og boutvikling		419	0	100	0
Parker og friluftsanlegg		0	0	100	2 305
Vann og avløp		2 710	3 300	7 750	9 311
Sum investering i varige driftsmidler		39 613	55 000	92 600	27 067

VÅLER KOMMUNE

Økonomisk oversikt investering (tall i hele 1000)

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	5	1 509	1 600
Andre salgsinntekter		2 436	2 789
Overføringer med krav til motytelse		0	0
Kompensasjon for merverdiavgift		4 781	2 825
Statlige overføringer		0	0
Andre overføringer	5	815	0
Renteinntekter og utbytte		0	0
Sum inntekter	1	9 541	7 214
Utgifter			
Lønnsutgifter		0	0
Sosiale utgifter	4	3	8
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		0	1
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		34 829	24 060
Overføringer		0	0
Renteutgifter og omkostninger		4 781	2 999
Fordelte utgifter		0	0
Sum utgifter	1	39 613	27 068
Finansstransaksjoner			
Avdrag på lån	9	0	0
Utlån		1 052	1 106
Kjøp av aksjer og andeler	6	2 179	1 086
Dekning av tidligere års udekket		6 209	1 417
Avsatt til ubundne investeringsfond	13	609	0
Avsatt til bundne investeringsfond	13	2 436	12
Sum finansieringstransaksjoner		12 560	3 712
Finansieringsbehov		42 632	23 565
Dekket slik:			
Bruk av lån		0	0
Salg av aksjer og andeler	6	23 054	20 286
Mottatte avdrag på utlån	9	5 289	180
Overført fra driftsregnskapet		571	1 590
Bruk av tidligere års udisponert		0	0
Bruk av disposisjonsfond	13	0	0
Bruk av bundne driftsfond	13	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	13	13 237	900
Bruk av bundne investeringsfond	9, 13	481	0
Sum finansiering		42 632	22 956
Udekket/udisponert		0	-609

VÅLER KOMMUNE

Balanseregnskapet (tall i hele 1000)

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER			
Anleggsmidler		850 156	804 388
<i>Herav:</i>			
Faste eiendommer og anlegg	5	363 006	338 547
Utstyr, maskiner og transportmidler	5	17 948	16 060
Utlån	7	11 612	10 087
Konserninterne langsiktige fordringer		0	0
Aksjer og andeler	6	16 517	10 910
Pensjonsmidler	4	441 073	428 784
Omløpsmidler		156 359	158 916
<i>Herav:</i>			
Kortsiktige fordringer		40 440	35 774
Konserninterne kortsiktige fordringer		0	0
Premieavvik	4	39 046	34 763
Aksjer og andeler	12	8 564	8 422
Sertifikater		0	0
Obligasjoner		0	0
Derivater		0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd		68 310	79 957
SUM EIENDELER		1 006 515	963 304
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		175 535	164 068
<i>Herav:</i>			
Disposisjonsfond	13	26 130	38 795
Bundne driftsfond	13	22 089	21 067
Ubundne investeringsfond	13	18 160	28 961
Bundne investeringsfond	13	1 838	2 244
Regnskapsmessig mindreforbruk		1 871	-8 259
Regnskapsmessig merforbruk		0	0
Udisponert i inv.regnskap		0	0
Udekket i inv.regnskap		0	-609
Kapitalkonto	15	107 237	83 660
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	14	-1 790	-1 790
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inv.)	14	0	0

VÅLER KOMMUNE

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Langsiktig gjeld		767 456	745 319
<i>Herav:</i>			
Pensjonsforpliktelser	4	475 241	465 393
Ihendehaverobligasjonslån		0	0
Sertifikatlån		0	0
Andre lån	8	292 214	279 926
Konsernintern langsiktig gjeld		0	0
Kortsiktig gjeld		63 525	53 917
<i>Herav:</i>			
Kassekredittlån		0	0
Annen kortsiktig gjeld		62 238	52 632
Derivater		0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld		241	204
Premieavvik	4	1 046	1 081
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 006 515	963 304
MEMORIAKONTI			
Memoriakonto		25 221	25 275
<i>Herav:</i>			
Ubrukte lånemidler		24 595	24 649
Ubrukte konserninterne lånemidler		0	0
Andre memoriakonti		627	627
Motkonto for memoriakontiene		-25 221	-25 275

Regnskapsprinsipper

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon er omløpsmidler. Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler. Finansielt motiverte plasseringer i finansielle instrumenter vil alltid være omløpsmidler, avhengig av hvilken tidshorisont kommunen har for plasseringen. Plasseringer i finansielle instrumenter som er foretatt ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn klassifiseres som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skillet mellom vedlikehold og påkostning på anleggsmidler. Utgifter som påløper for opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved opprinnelig anskaffelse, utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50, med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jf. KL § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes å ikke være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld.

Langsiktig gjeld skal vurderes til opptakskost. Langsiktig gjeld skal oppskrives ved varig økning i forpliktelsen. Krav til oppskrivning gjelder ikke ved renteendring på langsiktig gjeld. Oppskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for oppskrivningen ikke lenger er tilstede.

Kortsiktig gjeld skal vurderes til høyeste av opptakskost og virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til

virkelig verdi. Vurdering til høyeste verdi skal fravikes når dette er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk for regnskapsføring av sikring. Kortsiktig gjeld som vurderes likt som markedsbaserte finansielle omløpsmidler, skal vurderes til virkelig verdi.

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Selvkostberegninger

Innenfor de områdene der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger, beregner kommunen selvkost etter retningslinjer utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet februar 2014 (H-3/14) Retningslinjer selvkost. For de tjenestene der kommunen selv har valgt å kreve brukerbetalinger etter selvkostprinsippet, følges samme retningslinjer.

Merverdiavgift og merverdiavgiftskompensasjon (mva.-kompensasjon)

Kommunen følger reglene i Lov om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) for de tjenestekområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet krever kommunen mva-kompensasjon i henhold til Lov om kompensasjon for merverdiavgift. Mottatt mva-kompensasjon for betalt merverdiavgift er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Kommunens organisering

Den samlede virksomheten til kommunen er i hovedsak organisert innenfor kommunens ordinære organisasjon, men noe lovpålagt virksomhet er organisert i vertskommunesamarbeid eller interkommunale selskap.

Vertskommunesamarbeid – kommuneloven § 28-1 b

Vertskommunesamarbeid er en avtale mellom to eller flere kommuner om at en kommune kan utføre oppgaver og treffe avgjørelse etter delebert myndighet fra samarbeidskommunen(e) i enkeltsaker eller typer saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Våler har inngått følgende vertskommunesamarbeid:

- Landbrukskontoret for Våler og Åsnes der Våler kommune er vertskommune
- Solør barneverntjenesten sammen med Grue og Åsnes med Åsnes som vertskommune
- Pedagogisk psykologisk tjeneste sammen med Stor-Elvdal, Åmot og Elverum der Elverum er vertskommune
- Elverum interkommunale legevakt sammen med Åsnes, Åmot og Elverum der Elverum er vertskommune
- Interkommunale akutte døgnplasser (IKAD) sammen med Åsnes, Elverum og Stor-Elvdal der Elverum er vertskommune
- Regionalt innkjøp i Kongsvingerregionen (RIIK) sammen med Åsnes, Grue, Eidskog, Sør-Odal, Nord-Odal og Kongsvinger der Kongsvinger er vertskommune.
- Frisklivssentralen i Solør sammen med Åsnes med Åsnes som vertskommune.
- Samfunnsmedisin i Solør samme med Åsnes og Grue med Grue som vertskommune
- Hamar interkommunale krisesenter sammen med Hamar, Ringsaker, Løten, Stange, Elverum, Trysil og Åmot med Hamar som vertskommune.

Regnskapet for disse samarbeidene inngår i vertskommunens regnskap.

Interkommunale selskap (IKS) – lov om interkommunale selskaper

Interkommunale selskap er selskap hvor alle deltakerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Den enkelte deltaker hefter ubegrenset for en prosent- eller brøkdel av selskapets forpliktelser. Forpliktelsen svarer vanligvis til deltakernes eierandel i selskapet.

Representantskapet er selskapets øverste organ der alle deltakerne er representert med minst en representant.

Interkommunale selskap er eget rettssubjekt og avlegger eget regnskap.

Våler kommune er deltakere i følgende interkommunale selskap:

- Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS sammen med Elverum, Trysil, Engerdal, Stor-Elvdal, Alvdal, Rendalen, Tolga, Tynset og Folldal. Hovedkontor i Elverum.
- Hedmark Revisjon IKS sammen med Eidskog, Grue, Kongsvinger, Sør-Odal, Nord-Odal, Åsnes, Hamar, Løten, Stange, Ringsaker, Elverum, Engerdal, Stor-Elvdal, Trysil, Åmot og Hedmark fylkeskommune (frem til 1.1.20). Hovedkontor i Løten.
- Glåmdal sekretariat IKS sammen med Eidskog, Grue, Kongsvinger, Sør-Odal, Nord-Odal og Åsnes. Hovedkontor i Kongsvinger.
- Solør renovasjon IKS sammen med Åsnes og Grue. Hovedkontor i Åsnes.

Noter

1 Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet (i hele 1000) :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	156 359	158 916	
2.3 Kortsiktig gjeld	63 525	53 917	
Arbeidskapital	92 834	104 999	-12 164

Drifts- og investeringsregnskapet (i hele 1000) :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	370 004	
Inntekter investeringsregnskap	9 541	
Innbet. ved eksterne finanstransaksjoner	31 488	
Sum anskaffelse av midler	411 032	411 032
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	358 311	
Utgifter investeringsregnskap	39 612	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	25 218	
Sum anvendelse av midler	423 142	423 142
Anskaffelse - anvendelse av midler		-12 110
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)		-54
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap		-12 164
Endring arbeidskapital i balansen		-12 164
Differanse		0

2 Ytelse til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Rådmann	994 667	0	0	7 527
Ordfører	812 994	0	0	0

3 Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Hedmark Revisjon IKS. Samlede godtgjørelser til revisor utgjør kr 1.020.825,-. Av dette gjelder kr 1.004.494 revisjon og kr 16.331 rådgivning. Revisjon omfatter regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og diverse attestasjonsoppdrag.

4 Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

(i hele 1000)	2019	2018
Innestående på premiefond 01.01.	17 261	11 675
Tilført premiefondet i løpet av året	3 750	5 586
Bruk av premiefondet i løpet av året	0	0
Innestående på premiefond 31.12.	21 011	17 261

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering.

Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 48 nr 2). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2019 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 3 970 298 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,00 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %

VÅLER KOMMUNE

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik, pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik (i hele 1000)	2019	2018
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	19 771	19 797
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	18 292	17 883
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-18 460	-17 971
Adminstrasjonskostnad	1 130	1 406
Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	20 733	21 115
Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	30 921	31 664
Årets premieavvik	10 188	10 549

Pensjonsutgifter i drifts- og inv.regnskapet (i hele 1000)	2019	2018
Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	30 921	31 664
Årets premieavvik	-10 188	-10 549
Amortisering av tidligere års premieavvik	6 218	4 373
Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering	26 951	25 488
Pensjonstrekk ansatte	3 194	3 181
Årets regnskapsførte pensjonsutgift	24 196	22 307

Akkumulert premieavvik (i hele 1000)	2019	2018
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	30 101	23 965
Årets premieavvik	10 188	10 549
Sum amortisert premieavvik dette året	-6 218	-4 373
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	34 071	30 141
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	3 929	3 005
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	38 000	33 146

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser (i hele 1000)	2019	2018
Netto pensjonsforpliktelser pr. 01.01.	36 608	64 133
Årets premieavvik	-10 188	-10 549
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	7 748	-16 976
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)		
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	34 168	36 608
<i>Herav:</i>		
Brutto pensjonsforpliktelse	471 967	461 884
Pensjonsmidler	441 073	428 784
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	3 275	3 509

5 Varige driftsmidler (anleggsmidler)

Anleggsmidler er anskaffelser av investeringsmessig karakter som har en økonomisk levetid på minst 3 år og en kostpris på minst kr. 100.000. Anleggsmidler skal bokføres til anskaffelseskost. For anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid, reduseres de bokførte verdiene med avskrivning/nedskrivning etter de regler som gjelder for det aktuelle anleggsmiddel.

VÅLER KOMMUNE

I hele 1000	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Lednings- nett
Anskaffelseskost 01.01.2019	14 472	5 532	12 329	25 535
Årets tilgang	3 798	654	0	1 985
Årets avgang	0	-68	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2019	18 270	6 118	12 329	27 520
Akk avskrivninger 31.12	-11 817	-2 570	-4 223	-4 219
Netto akk. og rev. nedskrivninger	0	-160	0	0
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.	-11 817	-2 730	-4 223	-4 219
Bokført verdi pr. 31.12.2019	6 453	3 388	8 106	23 301
Årets avskrivninger	-1 415	-409	-673	-543
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Årets reverserte nedskrivninger	0	0	0	0
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Økonomisk levetid	5 år Lineær	10 år Lineær	20 år Lineær	40 år Lineær

	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomter	SUM
Anskaffelseskost 01.01.2019	187 587	127 412	47 463	420 330
Årets tilgang	32 039	1 137	0	39 613
Årets avgang	-442	0	0	-510
Anskaffelseskost 31.12.2019	219 184	128 549	47 463	459 433
Akk avskrivninger 31.12	-33 443	-19 863	0	--76 135
Netto akk. og rev. nedskrivninger	260	-2 444	0	-2 344
Akk. avskr. og nedskr. 31.12.	-33 183	-22 307	0	-78 479
Bokført verdi pr. 31.12.2019	186 001	106 242	47 463	380 955
Årets avskrivninger	-5 155	-2 787	0	-10 982
Årets nedskrivninger	0	-2 035	0	-2 035
Årets reverserte nedskrivninger	260	0	0	260
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	1 028	0	0	1 028
Økonomisk levetid	40 år Lineær	50 år Lineær	Ingen avskr.	

Årets nedskrivning gjelder Våler Auto AS som Våler kommune ikke lenger eier. Nedskrivningen er en korrigering av tidligere års feil.

Årets avgang gjelder salg av bolig på Storskjæret. Anleggsmiddelet er nedskrevet med antatt kostpris. Boligen er solgt for kr 1.470.000. Øvrig avgang knytter seg til kondemnering av bil.

6 Aksjer og andeler (anleggsmidler)

(i hele 1000)	Hen- visning	Eierandel i	Kjøp/salg	Balanseført verdi 01.01.2019	Balanseført verdi 31.12.2019
Selskapets navn	balansen	selskapet			
Braskereidfoss Kornsilø SA	22115200	0,99 %	0	1	1
Biblioteksentralen SA	22115201	1,00 %	0	1	1
NAF Trafikksenter Vålerbanen AS	22115211	10,35 %	0	402	402
Våler Vekst AS	22115216	100,00 %	0	100	100
Egenkapitalinnskudd KLP	22115229	0,00 %	920	9 514	10 434
Eidsiva Energi AS	22115231	0,026 %	-851	851	0
Innlandet Energi Holding AS	22115231	0,026 %	5 289	0	5 289
EON Reality Norway AS	22115234	3,50 %	0	180	180
Visit Elverumregionen AS	22115235	12,07 %	0	70	70
Hedmark Revisjon IKS	22115233	2,00 %	0	40	40
Midt-Hedmark brann og redning		9,10 %	0	0	0
Solør Renovasjon IKS		23,00 %	0	0	0
Glåmdalssekreteriatet IKS		14,00 %	0	0	0
Sum			5 358	11 160	16 517

Eidsiva Energi AS fusjonerte i 2019 med Hafslund E-CO. Tidligere eiere i Eidsiva Energi AS samlet sitt eierskap i et felles holdingselskap - Innlandet Energi Holding AS. Hensikten var å sikre et likeverdig styrkeforhold mellom de to partene i Eidsiva Energi AS.

Salg av aksjer i Eidsiva Energi AS og kjøp av aksjer i Innlandet Energi Holding AS er en omstrukturering av eierskap og har ikke medført transaksjoner mellom kommunen og selskapene. Det henvises forøvrig til kommunestyrets vedtak i sak 029/19.

7 Tap på utlån

Kommunen har i regnskapsåret hatt følgende tap på utlån og forskutteringer:

Utlånt til (i hele 1000)	Samlet utestående	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
Boligsosiale formål (startlån)	11 411	0	0	0
Sosiallån	193	25	0	25
Sum	11 604	25	0	25

8 Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2019	01.01.2019	Neste års avdrag	Gj.sn. løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	273 798	263 458	10 200	21
Obligasjonslån	0	0	0	0
Sertifikatlån	0	0	0	0
Husbanklån	18 416	16 468	1 050	24
Finansielle leieavtaler	0	0	0	0
Sum bokført langsiktig gjeld	292 214	279 926	11 250	
Herav selvfinansierende gjeld:	19 %	25 %		
Selvkostområdet	27 566	39 875		
Rentekompensasjon	27 505	29 306		
Sum bokført langsiktig gjeld særregnskap	0	0		
Kommunens samlede eksterne lånegjeld	292 214	279 926		

Fordeling etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2019	Gj.sn. rente	Rente - binding
Langsiktig gjeld med fast rente :	28 118	2,05 %	27.06.2022
Langsiktig gjeld med flytende rente :	264 096	2,07 %	

I henhold til finansforvaltningsreglementet punkt 7.5 kan opptil 2/3 av låneporteføljen eksklusiv startlån være bundet i fast rente. Gjennomsnittlig rentebinding på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 1 og 5 år. Kommunens låneportefølje er innenfor finansforvaltningsreglementets bestemmelser.

9 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven § 50 nr. 7, etter en forenklet formel. Minimumsavdraget beregnes som sum langsiktig gjeld dividert på sum anleggsmidler (jf. kommuneloven § 50 nr. 1 og 2) multiplisert med årets avskrivninger i driftsregnskapet. Denne forenklete formelen gir et minstekrav til avdrag som tilsvarer avskrivninger (kapitalslitet) på lånefinansierte anleggsmidler.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag (i hele 1000)	2019	2018
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	9 660	12 132
Beregnet minimumsavdrag	9 420	9 921
Avvik	240	2 211

VÅLER KOMMUNE

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskotteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

(i hele 1000)	2019	2018
Mottatte avdrag på startlån	571	1 197
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	1 052	1 106
Avsetning til (+)/bruk av avdragsfond (-)	-481	91
Saldo avdragsfond 31.12.	1 556	2 037

10 Kommunens garantiansvar

(i hele 1000) Gitt overfor - navn	Garanti- ramme	Garantiansvar per		Utløper dato
		31.12.2019	31.12.2018	
Stiftelsen Våler bo- og servicesenter	-	3 742	4 009	15.11.2033
Stiftelsen Våler bo- og servicesenter	-	1 438	1 563	14.01.2031
Våler kirkelige fellesråd	3 000	1 753	2 068	13.05.2031
Solør Renovasjon	10 350	3 026	3 271	04.03.2047
Sum garantiansvar		9 958	10 911	

Frem til 1.1.2020 har kommunen kunne gi garantier med hjemmel i kommunelovens § 51 og forskrift av 2.2.2001 (KRD) om kommunale og fylkeskommunale garantier. Med virkning fra 26.6.2009 har Kommunal- og regionaldepartementet åpnet for at kommuner og fylkeskommuner kan gi garanti ved selvskyldnerkausjon, og ikke kun ved simpel kausjon som tidligere.

Fra 1.1.2020 trår ny kommunelov i kraft.

Ovenstående garantier er gitt med hjemmel i gammel kommunelov.

11 Andre vesentlige forpliktelser

Kommunen har forpliktelser knyttet til samarbeidsavtaler med andre kommuner i form av vertskommunesamarbeid og interkommunale selskap. Dette er avtaler som løper til de blir sagt opp, med en oppsigelsestid på opptil et år.

Kommunen eier 23 av 24 leiligheter i Storskjæret borettslag. Fast husleie er fastsatt av borettslagets generalforsamling og utgjorde i 2019 kr 1.166.974.

Kommunen har ingen vesentlige forpliktelser ut over dette.

12 Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

(i hele 1000)						
Aktivaklasse	Fin.forv. regl.ment	Ansk. kost	Markeds- verdi	Balanse- ført verdi	Resultat- ført verdi endring	Durasjon
KLP pengemarked	Punkt 6.2.	5 202	5 114	5 114	60	0,22
KLP obligasjon 3 år	Punkt 6.2.	3 559	3 450	3 450	82	2,79
Sum		8 761	8 564	8 564	142	

13 Avsetninger og bruk av avsetninger

	Beholdning 01.01.2019	Avset- ninger	Bruk av fond i drifts- regnska- pet	Bruk av fond i inv.regn- skapet	Beholdning 31.12.2019
Fond samlet (i hele 1000)					
Disposisjonsfond	38 795	20	12 685	0	26 130
Bundne driftsfond	21 067	6 639	5 616	0	22 089
Ubundne investeringsfond	28 961	2 436	0	13 237	18 160
Bundne investeringsfond	2 244	75		481	1 838
Sum avsetninger/bruk av avsetninger	91 066	9 170	18 301	13 718	68 217

	Beholdning 01.01.2019	Avset- ninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2019
Bundne fond				
<i>Bundne driftsfond</i>				
Overskudd vann	2 952	1 906	0	4 858
Overskudd avløp	0	830	0	830
Overskudd renovasjon	749	0	6	742
Overskudd septikkrenovasjon	1 516	0	913	603
Gavefond	2 604	77	275	2 406
Næringsfond	2 099	223	0	2 322
Øvrige bundne driftsfond	11 147	3 603	4 422	10 328
Sum	21 067	6 639	5 616	22 089
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Fangdammer Haslemoen	0	75	0	75
Tapsfond Husbanken	130	0	0	130
Avdrag forvaltningslån	2 037	0	481	1 556
Øvrige bundne investeringsfond	77	0	0	77
Sum	2 244	75	481	1 838

	Beholdning 01.01.2019	Avset- ninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2019
Disposisjonsfond				
Bruk og avsetning vedtatt av kommunestyret	38 795	20	12 685	26 130
Bruk/avsetning foretatt av underordnet organ	0	0	0	0
Sum disposisjonsfond	38 795	20	12 685	26 130

14 Endringer i regnskapsprinsipp

Virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipp. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Konto endring av regnskapsprinsipp drift (i hele 1000)	2019	2018
Inngående balanse 1.1.	1 790	1 790
Årets endring	0	0
Utgående balanse 31.12	1 790	1 790

Opprinnelsesår - detaljer		Beløp
	Endring materiellforvaltning	100
1992	Feriepenger	4 143
1999	Mva-kompensasjon	-447
2001	Påløpte ikke forfalte renter 31.12.2000	1 208
2008	Ressurskrevende brukere	-3 213
SUM		1 790

15 Kapitalkonto

Saldo 01.01. (i hele 1000)	83 660
Økning av kapitalkonto (kreditposter)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	37 340
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	260
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	2 273
Kjøp av aksjer og andeler	6 459
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	-
Utlån	2 236
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	-
Avdrag på eksterne lån	10 712
Økning pensjonsmidler	12 289
Reduksjon pensjonsforpliktelser	-
Reduksjon av kapitalkonto (debitposter)	
Avgang fast eiendom og anlegg	510
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	10 453
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	-
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	2 564
Avgang aksjer og andeler	851
Nedskrivning av aksjer og andeler	-
Avdrag på utlån	685
Avskrivning utlån	25
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	-
Bruk av midler fra eksterne lån	23 054
Reduksjon pensjonsmidler	-
Økning pensjonsforpliktelser	9 849
Urealisert kurstap utenlandslån	-
Saldo 31.12.	107 237

16 Større, pågående investeringsprosjekter

(i hele 1000)	Vedtatt utgiftsramme	Regnskapsført tidligere år	Årets budsjett	Regnskapsført i år	Sum regnskapsført	Gjenstår av utgiftsramme
Skole og aktivitetshus	270 190	11 190	45 500	31 653	42 844	227 346

Ny skole- og aktivitetshus ble vedtatt igangsatt 2. september 2019. Den økonomiske rammen for prosjektet i perioden 2019 og frem til ferdigstilling - august 2021 - ble vedtatt til 259 millioner kroner. Vedtatt utgiftsramme i tabellen over er inkluderer også regnskapsførte utgifter frem til 1.1.2019. Tidligere års utgifter knytter seg i hovedsak til prosjektering.

Årets budsjett var på 45,5 millioner, mens regnskapsførte utgifter endte på 31,6 millioner. Avviket på 13,9 millioner skyldes at fremdriften ikke har vært i samsvar med det som var lagt til grunn i justert budsjett.

Ubenyttet budsjettramme fra 2019 overføres til 2020. Det vil bli rapportert på økonomi og fremdrift i prosjektet gjennom tertialrapportering i 2020. I forbindelse med dette vil det bli forslått justering av budsjett for 2020. Så lenge avvikene skyldes at fremdriften ikke har vært som forutsatt, vil foreslåtte justeringer bli gjort innenfor allerede vedtatt ramme.

Utover ovenstående prosjekt, har det ikke vært gjennomført noen vesentlige investeringer i 2019. Noen mindre prosjekter (grovkjøkken VOS og varmepumpeanlegg VOS) påbegynt i 2019 vil bli fullført i 2020.

17 Selvkostområder

Våler kommune har utarbeidet etterkalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14, KMD, feb. 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune.

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer må kommunen, etter hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Elementene i en selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil, som eksemplet under viser, ikke være direkte sammenlignbare.

I selvkostkalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrekk av fremmedfinansiering. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng. I 2019 var denne lik 2,30 %.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode. En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt.

VÅLER KOMMUNE

Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2019 i sin helhet være disponert innen 2024.

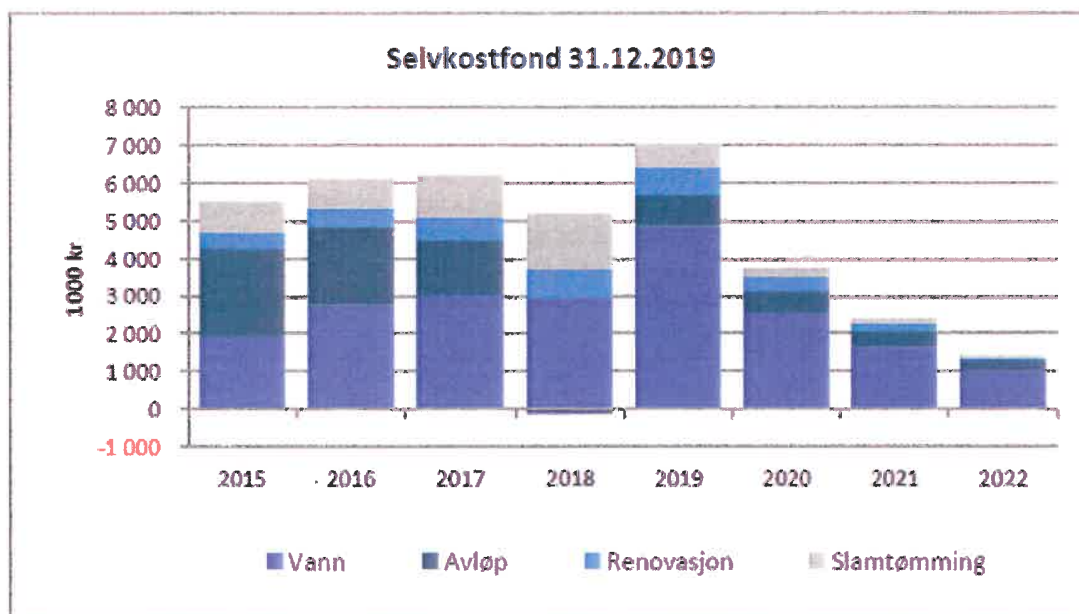
I tillegg til å utarbeide en etterkalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide forkalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylene gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Samlet etterkalkyle 2019

(i hele 1000)	Vann	Avløp	Reno- vasjon	Slam- tømming	Totalt
Direkte driftsutgifter	3 313	3 164	5 349	2 202	14 027
Avskrivningskostnad	583	604	0	0	1 186
Kalkulatorisk rente (2,3%)	354	280	0	0	634
Indirekte driftsutgifter (netto)	134	129	39	72	374
Indirekte avskrivningskostnad	1	1	0	0	3
Indirekte kalkulatorisk rente	0	0	0	0	0
Driftskostnader	4 384	4 178	5 388	2 275	16 224
- Øvrige driftsinntekter	-20	-4	0	0	-24
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	4 364	4 174	5 388	2 275	16 201
Gebyrinntekter	6 181	5 126	5 365	1 337	18 009
Selvkostresultat (Gebyrinntekter-gebyrgrunnlag)	1 817	952	-23	-937	1 809
Selvkostgrad i %	141,6 %	122,8 %	99,6 %	58,8 %	111,2 %
Selvkostfond 01.01	2 952	-130	749	1 516	5 087
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	1 817	952	-23	-937	1 809
+/-Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	89	8	17	24	138
Selvkostfond 31.12	4 858	830	742	603	7 034

VÅLER KOMMUNE

Gebyrfinansierte tjenester

	2019
Skolefritidsordning (F215)	
Lønn og sosiale utgifter	2 726
Kjøp av varer og tjenester	104
Overføringsutgifter	57
Indirekte kostnader	791
Utgifter	3 679
Brukerbetalinger	-1 911
Refusjoner	-235
Inntekter	-2 146
Resultat	1 533
Kart og oppmåling(F303)	
Lønn og sosiale utgifter	725
Kjøp av varer og tjenester	920
Overføringsutgifter	82
Utgifter	1 727
Salgsinntekter	-510
Refusjoner	-82
Inntekter	-592
Resultat	1 135

	2019
Plansaksbehandling (F301)	
Lønn og sosiale utgifter	221
Kjøp av varer og tjenester	101
Overføringsutgifter	25
Utgifter	347
Refusjoner	-25
Inntekter	-25
Resultat	322
Byggesaksbehandling og eierseksjonering (F302)	
Lønn og sosiale utgifter	221
Kjøp av varer og tjenester	44
Overføringsutgifter	5
Utgifter	271
Salgsinntekter	-488
Refusjoner	-5
Inntekter	-494
Resultat	-223
Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser (F304)	0

18 Vesentlige poster i regnskapet og andre forhold

Ressurskrevende tjenester

Det er inntektsført kr. 18.754.000 i forventet refusjon knyttet til ressurskrevende brukere i 2019. Inntekten er bokført på bakgrunn av beregnet refusjonskrav etter de retningslinjer Helsedirektoratet har fastsatt i rundskriv IS-4/2020 Tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene.

Forventet refusjon skal inntektsføres etter bestemmelsene i god kommunal regnskapsskikk om beste estimat. Dette innebærer at inntekten anslås på bakgrunn av den informasjonen som er tilgjengelig når regnskapet avlegges.

Refusjonskravet skal revideres av kommunens revisor. Frist for å sende endelig innrapportering og revisors uttalelse er 1. april 2020. Revisor kan avdekke feil eller avvik i refusjonskravet som medfører korleksjon av inntektsført beløp. En eventuell økning i refusjonskravet vil gi en merinntekt i 2020, mens en reduksjon vil gi en mindreinntekt. Siden det ikke er vesentlige endringer i regelverket knyttet til refusjonen, anses sannsynligheten for dette som lav.

Nettutvidelse bredbånd

Kommunestyret har vedtatt å bygge ut bredbånd i Våler kommune. Vedtatt økonomisk ramme er på 8 millioner kroner. Inntekter og utgifter knyttet til nettutvidelse bredbånd blir utgiftsført i driftsregnskapet og finansiert gjennom bruk av ubundne driftsfond (disposisjonsfond).

I 2019 er utgjør netto kostnader til dette kr 2.673.392. Totale kostnader hittil er kr 2.744.327. Netutvidelse bredbånd antas ferdigstilt innen utgangen av 2021.

Vedlegg 1 – spesifisert balanse

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
EIENDELER		
Anleggsmidler	850 155 902	804 387 891
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	363 005 672	338 547 049
22708000 TOMTEGRUNN, JORD OG ANDRE IKKE AVSKR	47 462 966	47 462 966
22808000 BOLIGER,SKOLER,BARNEHAGER,IDRETTSHAL	186 000 714	159 298 397
22808070 LEDNINGSNETT (VA)	23 300 612	21 858 730
22908099		
FORRETNINGSBYGG,LAGER,ADM.BYGG,SYKEH	106 241 379	109 926 956
Utstyr, maskiner og transportmidler	17 947 969	16 060 314
22408000 IKT-UTSTYR, KONTORMASKINER OG LIGNEN	6 452 649	3 864 690
22508000 ANLEGGSMASKINER, MASKINER, INVENTAR,	3 388 826	3 416 330
22608000 BRANNBIL, TEKN ANLEGG (VAR), RENSEAN	8 106 494	8 779 294
Utlån	11 611 874	10 086 558
22220004 Utlån lege Bo Brendstrup/gW	7 500	37 500
22289000 Utlån husbankmidler	11 411 073	9 802 701
22289003 LÅN NR 3	35 287	47 287
22289006 LÅN NR 6	500	6 703
22289008 LÅN NR 8	7 000	7 000
22289009 LÅN NR 9	9 438	0
22289011 LÅN NR 11	13 000	13 000
22289012 LÅN NR 12	0	6 750
22289022 LÅN NR 22	12 832	12 832
22289034 LÅN NR 34	0	15 777
22289062 LÅN NR 62	0	36 091
22289065 LÅN NR 65	0	2 039
22289066 LÅN NR 66	5 349	10 330
22289068 LÅN NR 68	25 500	25 500
22289072 LÅN NR 72	0	9 809
22289073 LÅN NR 73	25 157	25 157
22289075 LÅN NR 75	6 815	0
22289076 LÅN NR 76	15 000	15 000
22289077 LÅN NR 77	12 573	12 573
22289078 LÅN NR 78	11 351	0
22289081 LÅN NR 81	13 500	0
22289099 LÅN NR 99	0	510
Konserninterne langsiktige fordringer	0	0
Aksjer og andeler	16 517 452	10 909 716
22115200 Andeler Br.foss kornsilo	1 150	1 150
22115201 Andler Biblioteksentralen	1 200	1 200
22115211 Aksjer Norsk Trafikksenter	402 110	402 110
22115216 Aksjer Våler Vekst A/S	100 000	100 000

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
22115229 Egenkapital Innskudd KLP	10 433 564	9 513 990
22115231 Eidsvia Energi AS	0	851 266
22115233 Andeler Hedmark revisjon IKS	40 000	40 000
22115234 EON Reality Norway AS	180 000	0
22115235 Visit Elverumregionen AS	70 000	0
22115236 Innlandet Energi Holding AS	5 289 428	0
Pensjonsmidler	441 072 935	428 784 254
22055000 Pensjonsmidler KLP	405 816 497	393 451 564
22055050 Pensjonsmidler STP	35 256 438	35 332 690
Omløpsmidler	156 359 086	158 915 907
Herav:		
Kortsiktige fordringer	40 439 722	35 773 778
21308012 Inn bank etter 01.01.	8 359 021	7 016 837
21315100 Skogavgift kommuneskogen	1 383 204	950 548
21320000 Forskudd energiavtale	1 374 999	1 374 999
21320001 Strøm ikke-kommunale bygg	-3	-2
21361047 Diverse refusjoner	19 220 792	17 695 938
21361050 Refusjon fra trygdekontor(lønn)	911 159	1 641 803
21361051 Refusjon fra trygdekontorK(regnskap)	12 356	45 120
21364080 Oppgjørskonto mva-komp	3 498 768	2 455 228
21364084 Grl. Mva.komp. Høy sats	0	0
21364089 motkto grlcto. Mva-komp. Drift og in	0	0
21389000 Div. forskudd lønn	211 770	108 649
21389001 Kommunale eiendomsavgifter ny	906 429	677 414
21389002 Utestående fordringer(kompak)	2 527 444	2 527 444
21389003 Utestående fordringer(tilgode kompak)	-2 527 444	-2 527 444
21389010 Barnehage/SFO ny	248 117	298 165
21389020 Hjemmehjemp/VOS ny	121	121
21389030 Landbruk ny	892 816	987 494
21389045 Diverse tjenester VOS ny	452 321	417 707
21389050 Husleie ny	1 477 207	384 270
21389055 Husleie Storskjæret ny	26 519	212 838
21389056 Husleie indre leir ny	-53 454	330 724
21389060 Diverse fakturering ny	0	23 319
21389065 Diverse økonomikontoret ny	1 455 201	1 092 903
21389070 Diverse teknisk ny	38 976	42 899
21389080 Diverse kultur, oppvekst, feriekubb	23 403	16 805
Konserninterne kortsiktige fordringer	0	0
Premieavvik	39 045 501	34 763 495
21955001 Premieavvik KLP 2004	0	12 713
21955002 Premieavvik KLP 2006	70 765	106 149
21955003 Premieavvik KLP 2007	331 942	442 589
21955004 Premieavvik KLP 2008	2 116 444	2 645 556
21955005 Premieavvik KLP 2009	763 444	916 133

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
21955006 Premieavvik KLP 2010	1 518 467	1 771 546
21955007 Premieavvik KLP 2011	364 952	547 429
21955008 PREMIEAVVIK KLP 2012	2 160 312	2 880 415
21955009 Premieavvik KLP 2013	1 453 435	1 816 794
21955010 Premieavvik KLP 2014	2 472 697	3 709 046
21955012 Premieavvik KLP 2016	1 344 476	1 680 595
21955013 Premieavvik KLP 2017	2 546 737	3 119 084
21955051 Premieavvik STP 2003	0	30 898
21955052 Premieavvik STP 2004	0	14 602
21955053 Premieavvik STP 2005	7 210	14 415
21955054 Premieavvik STP 2009	52 535	64 633
21955055 Premieavvik STP 2010	169 295	197 511
21955056 Premieavvik STP 2015	219 169	292 225
21955057 Premieavvik STP 2016	195 733	244 667
21955058 Premieavvik KLP 2018	9 024 975	10 548 875
21955059 Premieavvik STP 2019	190 964	0
21955060 Premieavvik KLP 2019	9 996 950	0
21964001 Aag premieavvik KLP 2004	0	3 583
21964002 Aag premieavvik KLP 2006	9 980	14 969
21964003 Aag premieavvik KLP 2007	46 807	62 408
21964004 Aag premieavvik KLP 2008	298 416	373 021
21964005 Aag premieavvik KLP 2009	107 647	129 176
21964006 Aag premieavvik KLP 2010	214 105	249 789
21964007 Aag premieavvik KLP 2011	51 460	77 189
21964008 AGA PREMIEAVVIK KLP 2012	304 601	406 136
21964009 Aag premieavvik KLP 2013	204 932	256 166
21964010 Aag premieavvik KLP 2014	262 106	393 159
21964012 Aag premieavvik KLP 2016	142 513	178 142
21964013 Aag premieavvik KLP 2017	279 496	335 394
21964014 Aag premieavvik KLP 2018	956 648	1 116 089
21964015 Aag premieavvik KLP 2019	1 059 677	0
21964051 Aag premieavvik STP 2003	0	3 270
21964052 Aag premieavvik STP 2004	0	1 037
21964053 Aag premieavvik STP 2005	2 031	3 047
21964054 Aag premieavvik STP 2009	8 527	10 233
21964055 Aag premieavvik STP 2010	31 831	35 809
21964056 Aag premieavvik STP 2015	23 232	30 976
21964057 Aag premieavvik STP 2016	20 748	25 935
21964058 Aag premieavvik STP 2018(feil oppret)	0	2 092
21964059 Aag premieavvik SPK 2019	20 242	0
Aksjer og andeler	8 563 797	8 421 925
21843001 KLP forvaltning	8 563 797	8 421 925
Sertifikater	0	0

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Obligasjoner	0	0
Derivater	0	0
Kasse, postgiro, bankinnskudd	68 310 067	79 956 709
21000000 Kassakonto Økonomi	9 336	14 363
21000002 Kassakonto VOS	16 589	11 582
21007050 Sp.b. Hedmark 1813 05 86879(1913 07	6 777 162	6 817 199
21007051 Sp.b. Hedmark 1913 07 40793 Gavemidl	1 983 235	2 471 862
21007058 Sp.b. Hedmark 1822 66 36060 Vegfond	590 611	20 939
21007066 Sp.b. Hedmark 1822 85 59101 Tilskudd	117 944	119 206
21007067 Sp.b. Hedmark 1822 85 59071 Skogfond	1 941 610	1 012 537
21007068 Sp.b. Hedmark 1822 85 59098 Skogkult	294 855	304 750
21007069 Sp.b. Hedmark 1822 16 34744 Ungdomme	1 074 102	1 171 596
21007075 Sp.b. Hedmark 1913 58 14701 Gavemidl	517 681	746 329
21032000 Sp.b. Hedmark 1913 07 00406 Folio	17 691 032	30 356 593
21032001 Sp.b. Hedmark 1913 07 40599 LÅNEMIDL	23 128 552	22 795 701
21032004 Sp.b. Hedmark 1913 07 40572/Husbankm	3 824 289	3 292 470
21032006 Sp.b. Hedmark 1822 18 55163 Sparnett	1 347 949	1 112 711
21032008 Sp.b. Hedmark 1822 13 02563 Heas	2 596 827	6 053 882
21032011 Sp.b. Hedmark 1822 22 75209 Visakort	3 696	6 915
21032012 Sp.b. Hedmark 1822 24 41915 Legeкто	385 166	1 119 141
21032014 Sp.b. Hedmark 1913 28 16134 VOS	140 227	388 265
21032016 Sp.b. Hedmark 1822 46 49572 OCR	4 838 858	1 350 594
21032017 Sp.b. Hedmark 1822 47 95919 EIK	682 942	272 567
21032019 Sp.b. Hedmark 1822 82 30592 Nav sos	233 064	478 711
21032021 Sp.b. Hedmark 1822 72 86500 Vipps	114 341	38 797
SUM EIENDELER	1 006 514 988	963 303 798
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	175 534 855	164 068 037
Herav:		
Disposisjonsfond	26 130 358	38 794 732
25608000 SKATTEREGULERINGSFOND	125 991	125 991
25608001 PENSJONSFOND	1 135	1 135
25608002 VEGFOND	5 378	5 378
25608003 KIRKEFOND	7 444	7 444
25608061 TILSKUDDSAVSETNING KOMM.SKOG	116 770	116 770
25608062 VÅLERHALLEN FOND	4 708	4 708
25608063 UNGDOMMENS RENTEFOND	1 083 519	1 063 287
25608064 SKOGKULTUR/VEGOND KOMM.SKOG	291 911	291 911
25608065 OVERSKUDDSFOND	21 281 853	33 966 460
25608067 FILMFOND	52 527	52 527
25608068 BILER HJEMMETJENESTEN	10 701	10 701
25608070 Slam-avsatt fremtidige utgifter	350 000	350 000

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
25608071 Salg Haslemoen renter ESA	1 598 420	1 598 420
25608072 Skogavvikning Haslemoen (kst 19.06.2	1 200 000	1 200 000
Bundne driftsfond	22 089 339	21 066 737
25108050 TRAKTORVEG I SPULSÅSEN	187 065	187 065
25108052 OVERSKUDD VANN	4 857 981	2 951 928
25108053 OVERSKUDD AVLØP	830 239	0
25108054 Viltfond Våler	177 168	235 236
25108055 OVERSKUDD RENOVASJON	742 108	748 548
25108056 OVERSKUDD SEPTIKKRENVASJON	603 203	1 516 346
25108059 POTETFESTIVAL SOLØR	219 000	219 000
25108061 GAVEMIDLER ALDERSHJEMMET(0082)	917 623	849 509
25108062 GAVEMIDL. ALD.HJ/LANGBAK.(0080)	982 764	982 764
25108067 GAVEMIDLER ARBEIDSSTUA(0087)	8 406	8 406
25108068 Gavemidler hjemmetjen(0090)	461 262	512 146
25108072 AVSETNING SKOGAVGIFT KOMM.SKOG	1 383 205	950 549
25108074 JUBLIEUMSGAVE FRA SPAREBANK-04	50 293	50 293
25108076 ETABLERINGSTILSKUDD	191 109	396 551
25108077 TILPASNINGSTILSKUDD	63 413	174 413
25108079 Kompetanseløftet PLO(1410)	572 616	649 060
25108080 Kulturelle skolesekken(1603)	68 740	47 969
25108082 SLT-STILLING FRA SKH INNL(1440)	53 889	68 943
25108083 TRAFIKKSIKKERHETSFOND	39 766	39 766
25108087 KONFLIKTDEMPENDETILTAK ROVDYR(1505)	89 125	50 922
25108089 Tidl. inns. BarnUnge/Kvelo(1414)	82 818	82 818
25108091 KOMPETANSETILTAK BARNEHAGE	59 537	59 537
25108095 KIRKELUND - RESTAURERING(1604)	53 665	85 341
25108096 VÅLERSKOGEN I BILDER(1306)	49 805	49 805
25108097 SAMHANDLINGSREFORMEN(1407)	0	154 758
25108100 Kom rusarbeid/Ungdskole(1449)	0	31 393
25108101 Kompetanse/TIFU(1448)	258 275	231 571
25108102 Styrking skolehelsetjeneste VGS(1415)	222 492	191 915
25108103 Utv. tilb. til pers m krev.omsorg(14	0	2 815
25108105 Gavemidler Psyk helseteam (0071)	14 901	10 901
25108106 Miljøarbeider(1418)	0	22 467
25108109 Områdetiltak Glomma (1570)	70 266	130 501
25108110 Områdetiltak Kjølaberget (1568)	171 852	171 852
25108111 Psykolog (1419)	376 667	0
25108113 Tøråsen mølla (1605)	0	3 637
25108115 Universell utforming(tekn.)(1527)	0	27 197
25108116 Universell utform skole(1528)	78 653	78 653
25108118 Virus i potet	8 012	8 012
25108119 Stim.midler skoleeier-uskolen(1312)	0	156 430
25108121 Viltfond Åsnes (Ansvar 1526)	76 843	99 021

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
25108122 Vegfond	20 939	20 939
25108124 Sauerproduksjon(1526)	55 042	55 042
25108125 Kontaktutvalg for skogbruk	10 128	10 128
25108126 Natteravner (1450)	4 750	2 500
25108127 Trekkspillklubb (1354)	29 772	29 772
25108129 Ulverevir Våler	2 941 488	2 415 869
25108130 VR-prosjekt(1611)	98 321	101 417
25108131 Arrangement serie for voksne(1612)	19 486	32 500
25108132 Kornskole(1534)	32 896	15 146
25108133 Lengst mulig aktiv i sitt eget hjem(	167 389	277 187
25108134 Hab/rehab(1422)	249 712	400 371
25108138 Gavemidler Legesenter (0096)	16 339	240 000
25108140 Utstyrssentral (1203)	0	350 000
25108141 Sommerjobb for unge (1421)	0	138 437
25108142 Sterkere skolehelse- og jordmtj.(142	171 881	524 275
25108143 Milla-huset(teknisk)(1614)	284 842	0
25108144 Losfunksjon VUS (1314)	184 943	0
25108145 Idrettrådet i Våler	34 393	0
25108146 Gavemidler Vålbyen bhg	5 000	0
25108149 FACT(1456)	45 477	0
25108150 Aktivitetsleder PHRT(1423)	224 247	0
25108151 BUA(1460)	10 123	0
25108152 Aktivitetsmidler til Vålerbarn i ris	125 000	0
25108153 Sirkulære Solør (1455)	6 984	0
25108154 Robotisering (1615)	188 000	0
25118001 MENTOR NAV HEDMARK(1445)	79 423	89 423
25118004 Dagsenter-Helsedir(1409)	5 697	779 656
25118006 Samensatt.og langvarige behov(Utv/ut	503 796	1 016 837
25118009 Tøråsen-dammen (1308)	0	11 697
25118010 Milla-huset (1606)	13 769	13 769
25118011 Spesialutdanning leger(1412)	28 420	28 420
25118016 Utsmykning av ungdomskolen(1353)	15 000	15 000
25118018 Elvesandjegeren(1525)	132 033	132 033
25118020 Næringsfond(konsesjonsavgift)	2 321 699	2 098 966
25118021 Hverdagsrehabilitering(1336)	12 629	12 629
25118022 Kjempespringfrø (1533)	26 961	16 689
Ubundne investeringsfond	18 159 805	28 960 548
25308100 TOMT- OG BOLIGFOND	0	2 257 633
25308102 HEAS-MIDLER	0	2 565 769
25308104 AKSJEFOND SALG AV AKSJER	0	219 359
25308105 SKOGFOND KOMMUNESKOGEN	1 923 758	1 923 758
25308106 EIENDOMSFOND	6 324 035	9 654 368
25308107 LIKVIDITETSFOND	7 475 948	7 475 948

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
25308108 Salg Halsemoen ESA	0	4 863 713
25308109 Ekstraavvirkning Haslemoen	2 436 064	0
Bundne investeringsfond	1 837 505	2 243 917
25508000 EKSTRAORD. AVDRAG FORVALTN.LÅN	1 555 892	2 037 304
25508002 NÆRMILJØANLEGG HASLA	15 100	15 100
25508003 KIRKELUND	61 264	61 264
25508068 FOND TAP AV HUSBANKMIDLER	129 965	129 965
25508069 VAALE-TIFU HUSBANKEN(9184)	284	284
25508070 Fangdammer Haslemoen	75 000	0
Regnskapsmessig mindreforbruk	1 870 575	-8 258 607
25950000 IKKE-DISPONERT NETTO DRIFTSRES	1 870 575	-8 258 607
Regnskapsmessig merforbruk	0	0
Udisponert i inv.regnskap	0	0
Udekket i inv.regnskap	0	-609 424
25970000 UDEKKET I INVEST.REGNSKAPET	0	-609 424
Kapitalkonto	107 237 246	83 660 106
25990000 KAPITALKONTO	83 660 106	83 660 106
25990001 KAPITAL-Avdrag på eksterne lån	10 711 807	0
25990010 KAPITAL-Salg av fast eiendom,anlegg,	-249 477	0
25990011 KAPITAL-Aktivering av fast eiendom,a	39 609 779	0
25990012 KAPITAL-Avskrivning eiendom,anlegg,m	-13 014 024	0
25990017 KAPITAL-Kjøp av aksjer/andeler	6 459 002	0
25990020 KAPITAL-Avdrag sosiallån	-84 634	0
25990021 KAPITAL-Utlån sos.lån	56 849	0
25990022 KAPITAL-Avskrivning sos.lån	-25 271	0
25990024 KAPITAL-Avdrag andre utlån	-600 637	0
25990025 KAPITAL-Utlån andre lån	2 178 786	0
25990028 KAPITAL-Bruk av eksterne lånemidler	-23 054 000	0
25990030 KAPITAL-Pensjonsmidler KLP	12 364 933	0
25990031 KAPITAL-Pensjonsforpliktelser KLP og	-16 423 436	0
25990032 KAPITAL-Pensjonsmidler STP	-76 252	0
25990033 KAPITAL-Pensjonsforpliktelser STP og	6 574 758	0
25990034 KAPITAL-Salg aksjer/andeler	-851 266	0
25990035 KAPITAL -Oppskrivning utlån	223	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift	-1 789 971	-1 789 971
25810000 ENDR PR. RESSURSKR BRUKERE	3 213 000	3 213 000
25810001 ENDR PR. PÅL. RENTER 2000	-1 207 815	-1 207 815
25810002 ENDR PR. MVA KOMP 99	447 442	447 442
25810003 ENDR PR. FERIEPENGER	-4 142 598	-4 142 598
25810004 ENDR PR MATR FORVALTN	-100 000	-100 000
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves	0	0

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Langsiktig gjeld	767 455 604	745 318 733
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	475 241 390	465 392 712
24055000 PÅL PENSJ FORPL KLP	427 841 248	411 806 783
24055050 PENSJONSFORPLIKTELSE STP	44 125 407	50 077 338
24064000 ARB.G.A AV NTO PENSJ.FORPL KLP	2 334 624	1 945 653
24064050 ARB.G.A AV NTO PENSJ.FORPL STP	940 111	1 562 938
Ihendehaverobligasjonslån	0	0
Sertifikatlån	0	0
Andre lån	292 214 214	279 926 021
24832068 KOMMUNEKREDITT NORGE AS/8317 55 9419	67 608 276	75 824 734
24832069 KOMMUNEKREDITT NORGE AS/8317 55 9420	36 106 820	36 821 010
24832070 KOMMUNEKREDITT NORGE AS/8317 55 9847	3 529 830	0
24839535 HUSBANKEN 11969035	232 200	348 300
24839538 HUSBANKEN 11446512	41 332	122 931
24839539 HUSBANKEN/FORMLÅN 11507262	0	55 126
24839540 HUSBANKEN/FORMLÅN 11508943	1 329 851	1 611 570
24839541 HUSBANKEN/FORMLÅN 11520253	3 995 005	4 138 989
24839543 HUSBANKEN 11528953/FORMLÅN 2014	2 090 399	2 158 324
24839544 HUSBANKEN 11532180/FORMLÅN 2015	2 637 957	2 721 091
24839545 HUSBANKEN 11537614/FORMLÅN 2017	1 833 354	1 900 531
24839546 HUSBANKEN 11542923/FORMLÅN 2019	3 000 000	0
24839596 KOMMUNEKREDITT NORGE AS/8317.53.3975	28 118 190	28 503 371
24839597 KOMMUNALBANKEN 20150347	38 133 360	39 600 020
24839598 KOMMUNALBANKEN 20180690	17 940 000	18 200 000
24839599 KOMMUNALBANKEN 20180390	65 617 640	67 920 024
24839600 KOMMUNALBANKEN 20190533	20 000 000	0
Konsernintern langsiktig gjeld	0	0
Kortsiktig gjeld	63 524 529	53 917 027
Herav:		
Kassekredittlån	0	0
Annen kortsiktig gjeld	62 237 914	52 631 961
23208001 Påløpte feriepenger 2015	-6 351	19 349 009
23208002 Ubetalt arbeidsgiveravgift	3 075 930	3 105 233
23208003 Arb.g.avgift av feriepenger 2011	-3 130	-3 130
23208004 Påløpte feriepenger 2011	-14 496	-14 496
23208006 PÅLØPTE, IKKE BET. RENTER	1 184 774	924 530
23208007 Arb.g.avgift feriepenger 2015	-5 980	2 045 689
23208008 Påløpte feriepenger 2013	18 864 353	-9 334
23208009 Arb.g.avgift feriepenger 2013	2 000 517	3 079
23208012 UT BANK ETTER 01.01	50 393	235 600
23208013 UT SPARNETT ETTER 01.01	0	719 141
23208015 TREKK ANSATTE ALDERSHJ.(GAVER)	5 366	5 366

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
23208016 GJENNOMGANGSBELØP	13 195	0
23208017 UTGIFTER AVSATT VED ÅRSSKIFTE	1 379 489	1 022 821
23208018 GJENNOMGANGSBELØP KOMM.SKOG	0	-7 714
23208019 PERIODISERING	-2 826 559	-2 974 904
23208020 Gj.gangsbeløp lønn	-5 372	-8 132
23208021 PERIODISERING MANUELL	6 314 535	315 261
23208022 INTERIMSKONTO RESTANSER OVERFØRT TIL	2 400	3 200
23208025 Vippsnr.505253 VOS	-139	0
23264003 Skattetrekk	6 216 647	6 293 610
23264004 Påleggstrekk	11 500	18 068
23264010 Oppgjørskonto mva § 2.1	-436 376	-1 253 324
23264020 Oppgjørskonto mva § 11.2	439 106	344 754
23264030 Oppgjørskonto mva § 11.1	2 516 825	2 587 207
23620001 Leverandører	23 461 288	19 930 429
Derivater	0	0
Konsernintern kortsiktig gjeld	241 065	203 726
23308002 Pensjon STP	0	0
23308050 Gruppeliv motkonto	241 065	203 726
Premieavvik	1 045 549	1 081 340
23955000 PREMIEAVVIK 2003 KLP	0	26 639
23955001 PREMIEAVVIK 2005 KLP	90 392	180 785
23955002 PREMIEAVVIK 2015 KLP	119 223	158 964
23955050 PREMIEAVVIK 2002 STP	-5	-5
23955051 PREMIEAVVIK 2006 STP	510	768
23955052 PREMIEAVVIK 2007 STP	64 276	85 701
23955053 PREMIEAVVIK 2008 STP	122 745	153 430
23955054 PREMIEAVVIK 2011 STP	56 428	84 640
23955055 PREMIEAVVIK SEKTOR 550	45 223	60 299
23955056 PREMIEAVVIK 2013 STP	112 341	140 426
23955057 Premieavvik STP 2014	40 061	60 090
23955058 PREMIEAVVIK 2017 STP	2 265	3 624
23955059 PREMIEAVVIK 2018 STP	276 231	0
23964000 AGA PREMIEAVVIK 2003 KLP	0	2 824
23964001 AGA PREMIEAVVIK 2005 KLP	12 751	25 496
23964002 AGA PREMIEAVVIK 2015	12 636	16 849
23964050 AGA PREMIEAVVIK 2002 STP	2	2
23964051 AGA PREMIEAVVIK 2006 STP	77	113
23964052 AGA PREMIEAVVIK 2007 STP	9 062	12 083
23964053 AGA PREMIEAVVIK 2008 STP	17 302	21 629
23964054 AGA PREMIEAVVIK 2011 STP	7 955	11 933
23964055 AGA PREMIEAVVIK 2012 STP	6 374	8 500
23964056 AGA PREMIEAVVIK 2013 STP	15 836	19 796
23964057 Aga premieavvik 2014 STP	4 247	6 370

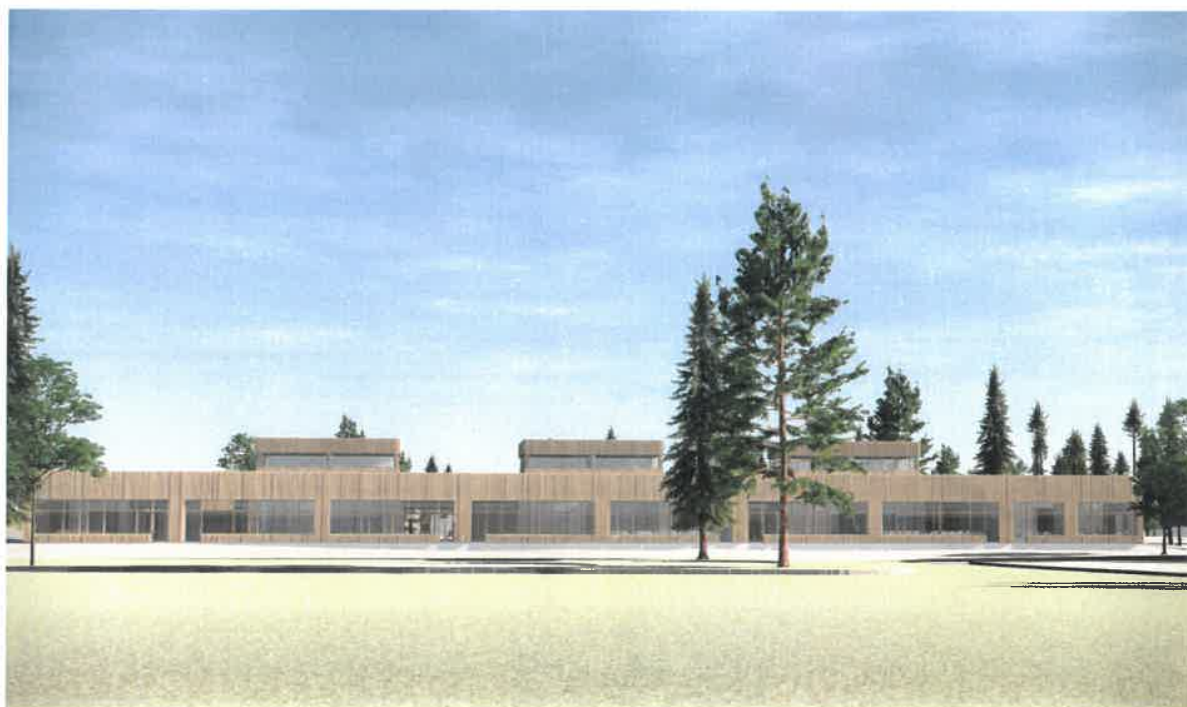

VÅLER KOMMUNE

	Regnskap 2019	Regnskap 2018
23964058 AGA PREMIEAVVIK 2017 STP	336	384
23964059 AGA PREMIEAVVIK 2018 STP	29 281	0
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1 006 514 988	963 303 798
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	25 221 108	25 275 108
Herav:		
Ubrukte lånemidler	24 594 538	24 648 538
29100000 MEM.KONTO UBRUKTE LÅNEMIDLER	20 637 930	21 513 144
29100001 MEM.KONTO UBRUKTE HUSBANKMIDL.	3 956 608	3 135 394
Ubrukte konserninterne lånemidler	0	0
Andre memoriakonti	626 570	626 570
29200000 MEM.KONTO LÅN AV FONDSMIDLER	617 022	617 022
29200002 MEM.KONTO LÅN AV GAVEMIDLER	9 548	9 548
Motkonto for memoriakontiene	-25 221 108	-25 275 108
29999000 MEM.KONTO UBRUKTE LÅNEMIDLER	-20 637 931	-24 648 538
29999001 MEM.KONTO LÅN AV FONDSMIDLER	-617 022	-617 022
29999002 MEM.KONTO LÅN AV GAVEMIDLER	-9 548	-9 548
29999003 MEM.KONTO LÅN AV HUSBANKMIDLER	-3 956 607	0

Våler
kommune

Årsberetning
2019
Urevidert

Innholdsfortegnelse

1.	Forord	3
2.	Hovedtallene fra regnskapet	4
2.1.	Økonomisk status og fremtidige utfordringer	4
2.2.	Regnskapsresultat.....	5
2.3.	Driftsinntekter	8
2.4.	Driftsutgifter	11
2.5.	Finansutgifter og finansinntekter	19
2.6.	Gjeld og gjeldsutvikling.....	20
2.7.	Arbeidskapital	23
2.8.	Fondsavsetninger/egenkapital	23
2.9.	Investeringer	25
2.10.	Finansforvaltning	28
3.	Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet	30
3.1.	Arbeidsgiverstrategi	30
3.2.	Personalpolitiske tiltak.....	30
3.3.	Likestilling	31
4.	Etikk.....	34
5.	Internkontroll.....	35

1. Forord

Årsregnskapet er avlagt med et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 1 871 000. Mindreforbruket fremkommer etter netto bruk av fond på kr 4 118 000. Vi hadde i 2019 et negativt netto driftsresultat på kr. 1 513 000. Også i 2019 har vi dermed hatt større utgifter enn inntekter og må bruke av oppspart egenkapital for å finansiere driften.

Vedtatt budsjett for 2020 og økonomiplan 2021 til 2023 viser at vi også fremover har store økonomiske utfordringer. Dette til tross for at vi i økonomiplanperioden har vedtatt en rekke omfattende innsparingstiltak.

En av de økonomisk viktigste oppgavene for kommunedirektøren fremover blir å fortsette å tilrettelegge for tiltak og beslutninger for å snu økonomien i en mer bærekraftig retning. Får vi til det, kan vi over tid levere positive netto driftsresultat og gjennom det bygge opp tilstrekkelig egenkapital.

En av de største utfordringene fremover knytter seg til befolkningsutviklingen. Trenden er at det blir stadig færre innbyggere i Våler og at sammensetningen av befolkningen endrer seg. Det blir flere eldre og færre barn og unge. Dette medfører også endringer i tjenestebehovet. For omsorgstjenestene blir det viktig å yte tidlig innsats slik at vi i større grad kan forhindre tunge og kostnadskrevende tiltak. Dette vil også være til beste for brukerne av våre tjenester.

Fortsatt har kommunen et alt for stort antall boliger, mange av dem med enkel standard. Dette bidrar til en skjevfordeling av innbyggere i Våler. Kommunen har en stor andel uføretrygdete. I sum medfører dette behov for mer tjenester fra kommunen og lave skatteinntekter. Det blir derfor viktig å tilrettelegge for næringsliv og attraktive bomiljøer. Ny skole- og aktivitetshus kan bidra til å snu de negative trendene i mer positiv retning.

Med dette bakteppet er det likevel behov for å minne om at vi får til mye i Våler kommune, og jeg vil benytte anledningen til å takke alle medarbeidere for innsatsen, samarbeidet og medvirkning til måloppnåelse i 2019. Takk for samarbeidet rettes også til de politiske organ.

"Ett GIR ekstra"

Våler, 7. april 2020

Eyvind Alnæs
Eyvind Alnæs

kommunedirektør

2. Hovedtallene fra regnskapet

2.1. Økonomisk status og fremtidige utfordringer

Årsberetningen er utarbeidet med utgangspunkt i gjeldende lovverk og god kommunal regnskapsskikk. Årsberetningens omtale av regnskapet omfatter avviksrapportering for regnskapsskjemaene og finansiell analyse.

Regnskapet for 2019 er avlagt med et negativt netto driftsresultat på 1,5 millioner kroner. Netto driftsresultat utgjorde -0,3% av driftsinntektene.

Utviklingen i netto driftsresultat sammenlignet med fjoråret er positiv selv om vi også i år har et negativt netto driftsresultat. Det negative driftsresultatet ble noe bedre enn forventet i regulert budsjett.

Hovedårsaken til dette er (sammenlignet med regulert budsjett):

- Økt skatt på inntekt og formue 1,9 millioner
- Økt rammetilskudd 3,1 millioner
- Samlet merforbruk på virksomhetene 2,2 millioner

Negativt netto driftsresultat innebærer at vi har større løpende utgifter enn inntekter. For å skaffe en sunn og bærekraftig økonomi må vi over tid oppnå positive netto driftsresultat. Et vanlig måltall på sunn og bærekraftig økonomi er netto driftsresultat i forhold til driftsinntektene. Dette måltallet bør ligge på minimum 1,75%. Målet er at vi over tid skal tilpasse utgiftene slik at vi oppnår et positivt netto driftsresultat i den størrelsesorden.

Vi er godt i gang med dette arbeidet. Kostnadsnivået i Våler var i 2019 20 millioner lavere enn gjennomsnittet i den kommunegruppen vi tilhører (kommunegruppe 2). Dette er en forbedring sammenlignet med kommunegruppen på 17 millioner fra 2018 til 2019. Noe av årsaken til lavere vekst i kostnadsnivået er at enkelte av de tiltakene som ble vedtatt i budsjettet for 2020 ble iverksatt eller delvis iverksatt i 2019.

Ved inngangen til 2020 hadde Våler 3.662 innbyggere. Ved middels nasjonal vekst er det innen 2040 forventet en nedgang i kommunens befolkning med 13,1%. Samtidig forventes det at pleie- og omsorgssektoren øker med 54,5%. I samme periode er det forventet en nedgang i utgiftsbehovet innenfor barnehage med 23% og grunnskole med 28,9%.

Den samlede kostnadsveksten fra 2020 til 2040 er anslått til 33 millioner dersom vi legger til grunn uendret standard, produktivitet og dekningsgrad, samt konstante gjennomsnittskostnader pr. innbygger.

I tillegg til de innsparingene vi har gjennomført i 2019, er det i budsjettet for 2020 vedtatt en rekke tiltak som skal bidra til å redusere kostnadene ytterligere. Iverksatte tiltak skal bidra til å tilpasse tjenesteytingen til endringen i befolknings-sammensetningen og de utfordringene det medfører. Vi kommer imidlertid ikke i mål med de vedtatte tiltakene, og må derfor jobbe videre med dette i 2020. Dette gjør vi ved blant annet å utrede økt interkommunalt samarbeid.

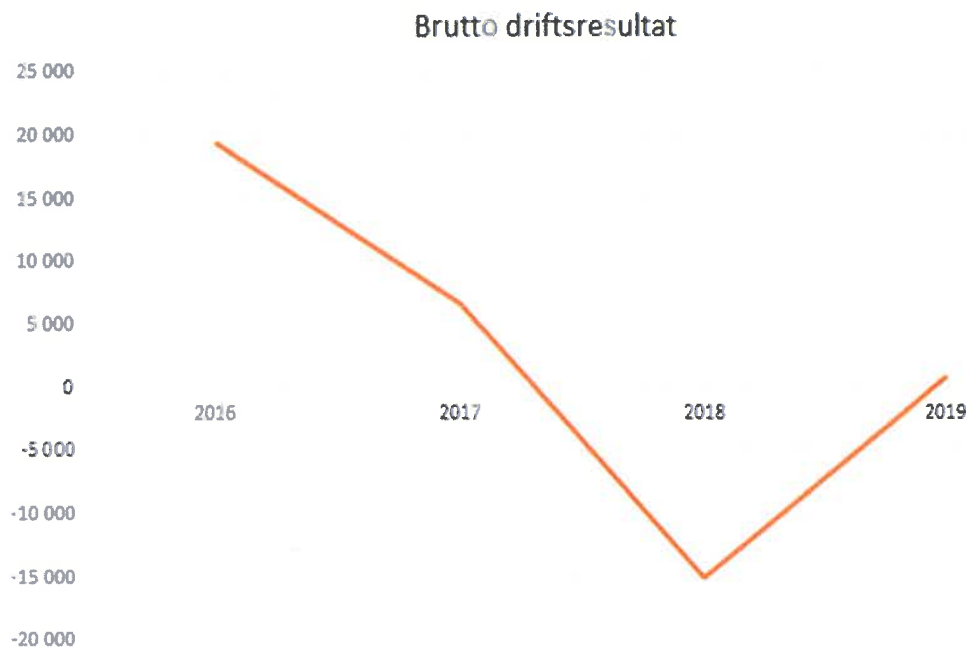
2.2. Regnskapsresultat

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat er differansen mellom løpende driftsutgifter og driftsinntekter i regnskapsåret. Et godt brutto driftsresultat er en forutsetning for å skape en robust kommuneøkonomi. Resultatet skal dekke kommunens rente- og avdragsutgifter og samtidig gi et tilfredsstillende netto driftsresultat.

For 2019 viser regnskapet et positivt brutto driftsresultat på 0,7 millioner. I 2018 viste regnskapet et negativt brutto driftsresultat på 15,1 millioner. Brutto driftsresultat ble dermed 15,8 millioner bedre enn i 2018. Årsaken til dette er at løpende driftsutgifter kun har økt med 1,8 millioner mens løpende inntekter har økt med 17,6 millioner.

Nedenfor vises utviklingen i brutto driftsresultat de siste 4 årene:

Brutto driftsresultat hadde en negativ utvikling fra 2016 til 2018. Årsaken til dette er at driftsutgiftene i denne perioden økte mer enn driftsinntektene. I 2019 har denne trenden snudd, og vi ender derfor opp med et lite positivt brutto driftsresultat.

Brutto driftsresultat i 2019 er likevel langt fra tilstrekkelig til å dekke kommunens rente- og avdragsutgifter og samtidig gi et tilfredsstillende netto driftsresultat.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er differansen mellom løpende driftsinntekter og løpende driftsutgifter fratrukket netto finanskostnader (renter og avdrag). Dette er et av de viktigste finansielle måltallene for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser hva som er til disposisjon for avsetninger til fremtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat er derfor et uttrykk for kommunens økonomiske handlingsfrihet. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler at netto driftsresultat bør være minimum 1,75% av brutto driftsinntekter.

Regnskapet for 2019 viser et negativt netto driftsresultat på 1,5 millioner kroner. Dette tilsvarer -0,4% av brutto driftsinntekter. I 2018 hadde kommunen et negativt netto driftsresultat på 18,4 millioner kroner som tilsvarte -5,2% av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat er dermed 16,9 millioner bedre enn i 2018, men langt fra tilstrekkelig til å gi kommunen et godt økonomisk handlingsrom.

Netto driftsresultat viser ikke nødvendigvis det riktige bildet av årets drift. Det er derfor vanlig å korrigere netto driftsresultat med poster som "forstyrrer" det økonomiske bildet. Slike poster kan være premieavvik/amortisering av premieavvik, ekstraordinære inntekter, ekstraordinære kostnader og bruk og avsetning av bundne fond.

I Våler kommune finansierer vi en relativt stor del av driften med tilskuddsmidler. Ved vurdering av netto driftsresultat har vi derfor korrigert netto driftsresultat med netto bruk og avsetning til bundne fond. Vi har også korrigert for premieavvik.

Ulempen med dette er at korrigert netto driftsresultat kan variere fra kommune til kommune og derfor gjør det vanskeligere å sammenligne kommuner. Det er derfor viktig at vi ved sammenligning med andre kommuner benytter netto driftsresultat uten korrigering.

Nedenfor vises netto driftsresultat og korrigert netto driftsresultat de siste 4 årene:

	2016	2017	2018	2019
Netto driftsresultat	13 184	3 456	-18 388	-1 513
Premieavvik	1 817	513	-6 712	-4 318
Netto bruk (+)/avsetning (-) bundne fond	-2 897	1 630	-2 140	-1 023
Korrigert netto driftsresultat	12 104	5 599	-27 240	-6 854
Netto driftsresultat i % av driftsinntekter	3,7	1,0	-5,2	-0,4
Korrigert netto driftsresultat i % av driftsinntekter	3,4	1,6	-7,7	-1,9

Korrigert netto driftsresultat i 2019 er negativt med 6,9 millioner kroner. Dette utgjør -1,9 % av brutto driftsinntekter.

For å oppnå tilfredsstillende økonomisk balanse skulle korrigert netto driftsresultat tilsvart 1,75% av brutto driftsinntekter. Dette ville tilsvart et positivt korrigert netto driftsresultat på 6,5 millioner kroner. Korrigert netto driftsresultat er dermed 13,4 millioner for svakt i 2019 i forhold til å oppnå dette finansielle måltallet.

Figuren nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat og korrigert netto driftsresultat de siste 4 årene. I tillegg viser figuren det nivået netto driftsresultat burde ligget på for å oppfylle et positivt netto driftsresultat på 1,75%:

Mer-/mindreforbruk

Mer-/mindreforbruk fremkommer som netto driftsresultat korrigert for interne finansieringstransaksjoner. Interne finansieringstransaksjoner består av bruk og avsetning til bundne og ubundne fond samt dekning - eventuelt disponering - av tidligere års mer-/mindreforbruk.

Et merforbruket indikerer med andre ord at det netto er brukt mer enn det kommunestyret har vedtatt, mens et mindreforbruk indikerer at det netto er brukt mindre enn vedtatt. Vedtatt budsjett vil alltid vise null i mer-/mindreforbruk.

Regnskapet for 2019 er avlagt med et mindreforbruk på 1,871 millioner kroner og fremkommer slik:

	2019
Netto driftsresultat	-1 513
Dekning tidligere års merforbruk (2018)	-8 259
Netto avsetning til bundne fond	-1 023
Netto bruk av ubundne fond	12 665
Mindreforbruk	1 871

2.3. Driftsinntekter

Frie disponible inntekter

Frie disponible inntekter er de inntektene kommunestyret disponerer. Inntektene består av rammetilskudd fra staten, skatteinntekter og generelle statstilskudd for øvrig.

Nedenfor følger en oversikt over kommunens frie inntekter med avvik mellom budsjett og regnskap:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
Skatt på inntekt og formue	-81 490	-84 330	-82 423	-1 907
Ordinært rammetilskudd	-140 631	-145 954	-142 816	-3 138
Skatt på eiendom	-8 536	-10 243	-10 900	657
Andre direkte eller indirekte skatter	-255	-288	-255	-33
Andre generelle statstilskudd	-5 068	-4 055	-4 786	731
Sum frie disponible inntekter	-235 979	-244 870	-241 180	-3 690

Ordinært rammetilskudd hadde en inngang på 3,1 millioner mer enn budsjettet. Avviket skyldes høyere inntektsutjevning enn forutsatt i budsjettet. I tillegg ble skatteinngangen 1,9 millioner høyere enn budsjettet. Dette skyldtes i hovedsak en uventet stor skatteinngang i november.

Eiendomsskatt endte 0,6 millioner under regulert budsjett. Årsaken til dette var en feilbudsjettering i forbindelse med omtaksering av eiendomsskatten.

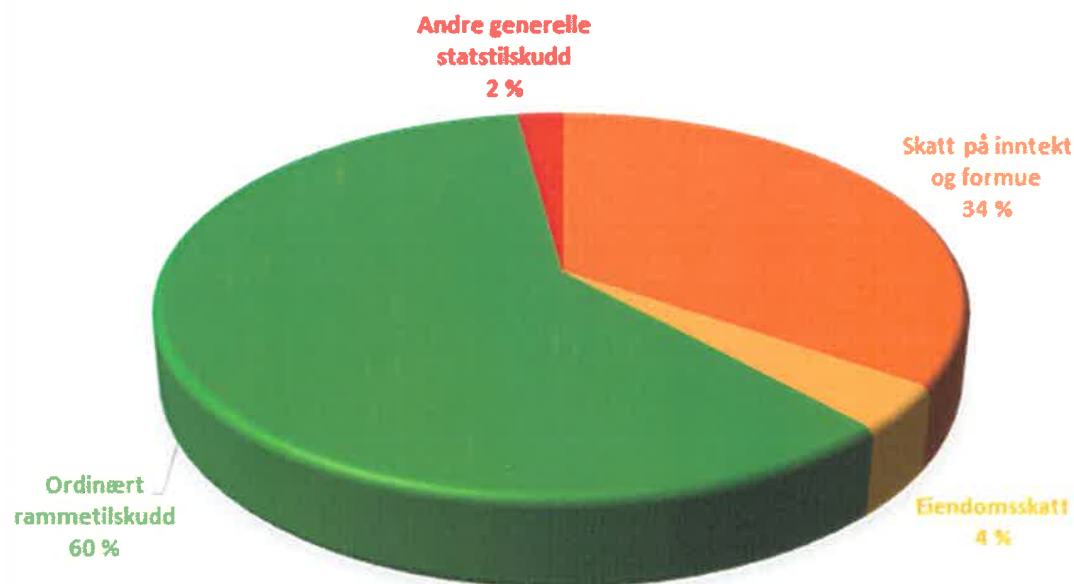
Andre direkte eller indirekte skatter gjelder konsesjonskraft og endte omtrent på budsjett.

Andre generelle statstilskudd består i hovedsak av integreringstilskudd ved bosetting av flyktninger og investeringskompensasjon for grunnskolereform og omsorgsboliger fra Husbanken. Inntektene ble 0,7 millioner lavere enn budsjett. Avviket skyldes at enkelte tilskudd ble budsjettet dobbelt.

Sum frie disponible inntekter endte dermed 3,7 millioner over regulert budsjett.

Diagrammet nedenfor viser prosentvis fordeling av kommunens frie disponible inntekter, jf. skjema 1A i årsregnskapet for 2019:

Hovedtyngden av de frie inntektene ligger på rammetilskudd med 60% og skatt på inntekt og formue 34%.

De frie inntektene økte med 8,9 millioner fra 2018 til 2019. Dette tilsvarer en økning på 3,8%.

Inntekter utover frie inntekter

I tillegg til de frie inntektene har kommunen andre inntekter knyttet til tjenesteproduksjonen. Dette er inntekter i form av brukerbetalinger, andre salgs- og leieinntekter samt refusjonsinntekter – herunder refusjon fra staten, andre kommuner og private.

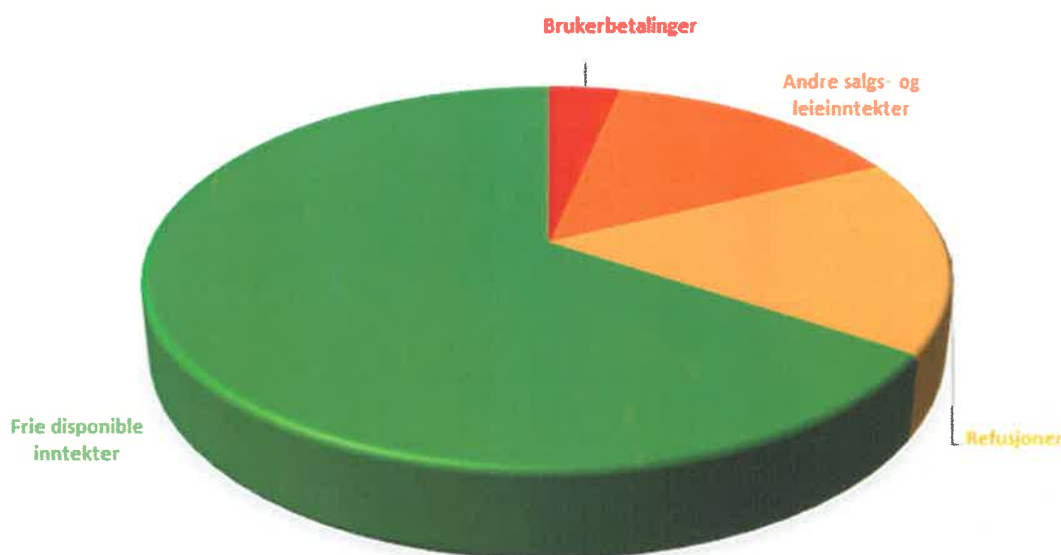
Nedenfor vises en oversikt over disse inntektene og avviket mellom regnskap og budsjett:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
Brukerbetalinger	-11 905	-12 266	-11 891	-375
Andre salgs og leieinntekter	-45 167	-50 288	-50 056	-232
Overføringsinntekter	-57 904	-61 931	-49 339	-12 593
Sum	-114 976	-124 486	-111 286	-13 200

I 2019 utgjorde disse inntektene 124 486 millioner kroner. Inntektene ble 13,2 millioner høyere enn forutsatt i justert budsjett. Dette tilsvarer 10,6 %.

Nedenfor vises fordelingen av disse inntektene sammen med kommunens frie inntekter for 2019:

I gruppen refusjoner består inntektene for det meste av refusjoner fra staten, sykkelønsrefusjon og refusjon fra andre kommuner. Refusjon for ressurskrevende tjenester er den største enkeltposten blant disse inntektene.

I andre salgs- og leieinntekter inngår i hovedsak inntekter knyttet til vann, avløp og renovasjon. Også salg av tømmer og husleieinntekter utgjør store deler av denne inntektsgruppen.

Brukerbetalinger knytter seg i hovedsak til foreldrebetaling barnehage og SFO, vederlag for opphold i institusjon og betaling for hjemmetjenester.

Inntekter ut over frie inntekter økte med 9,5 millioner sammenlignet med 2018. Dette var en økning på 8,3 %.

Kommunens totale driftsinntekter økte med 4,9 % sammenlignet med 2018.

2.4. Driftsutgifter

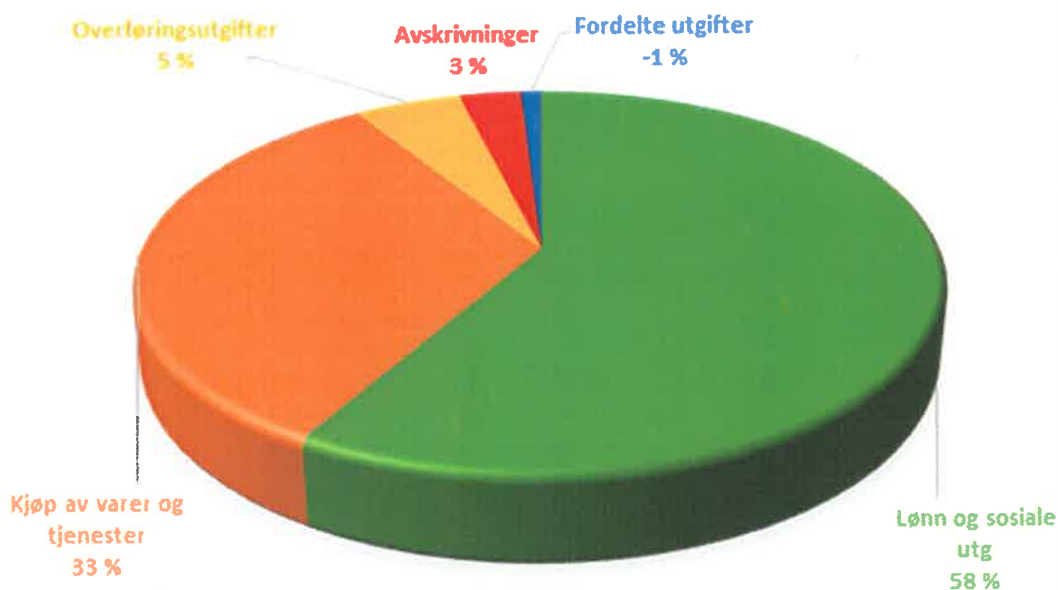
Driftsutgifter pr hovedpost

Kommunens driftsutgifter inngår i den økonomiske rammen som er fordelt på hver enkelt virksomhet i kommunen. Nedenfor vises kommunens driftskostnader i 2019 og avvik mellom regnskap og budsjett:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
Lønnsutgifter	181 280	176 797	175 875	922
Sosiale utgifter	42 816	44 406	45 838	-1 432
Kjøp av varer og tjenester egenproduksjon	66 814	65 481	50 624	14 857
Kjøp tjenester som erstatter egenproduksjon	51 460	56 279	58 225	-1 946
Overføringsutgifter	17 547	18 939	16 243	2 696
Avskrivninger	11 294	10 982	10 673	309
Fordelte utgifter	-3 736	-3 591	-1 824	-1 767
Sum driftsutgifter	367 476	369 293	355 654	13 639

I 2019 utgjorde driftsutgiftene 369 293 millioner kroner og endte 13,4 millioner høyere enn justert budsjett. Dette tilsvarer 3,8 %.

Nedenfor vises fordelingen av de samlede driftsutgiftene:

Lønn og sosiale utgifter er den klart største utgiftsposten og utgjør 58% av de totale driftsutgiftene. Kjøp av varer og tjenester består av kjøp til egen produksjon og kjøp fra andre som erstatter egenproduksjon. Totalt utgjør kjøp av varer og tjenester 33% av de totale driftskostnadene. Overføringsutgifter består for det meste av økonomisk sosialhjelp, kompensasjon for merverdiavgift og tilskudd til Våler kirkelige fellesråd.

Driftsutgiftene økte med 2 millioner sammenlignet med 2018. Dette utgjør en økning på 0,6 %.

Driftsutgifter pr innbygger

For å sammenligne nivået på driftsutgiftene med andre kommuner beregner vi driftsutgifter pr innbygger. Tabellen nedenfor viser driftsutgifter pr innbygger fordelt på ulike tjenester sammenlignet med kostragruppe 2:

	Våler	Kostragruppe 2	Avvik
Administrasjon	6 550	6 412	138
Barnehage	9 200	9 625	-425
Barnevern	4 089	2 835	1 254
Bolig	159	-134	293
Brann	1 121	1 182	-61
Grunnskole	15 413	15 880	-467
Helse	2 704	3 214	-510
Kirke	871	1 020	-149
Kultur	1 552	2 682	-1 130
Landbruk	155	119	36
Næring	-1 436	-900	-536
Plan- og byggesak	295	864	-569
Pleie og omsorg	17 279	19 393	-2 114
Samferdsel	1 139	1 807	-668
Sosial	3 684	3 216	468
Totalt	62 775	67 215	-4 440

Totalt ser vi at Våler kommune har langt lavere driftsutgifter pr innbygger enn gjennomsnittet av kostragruppe 2. Dette gjelder alle tjenester med unntak av administrasjon, barnevern, bolig, landbruk og sosial.

Av de tjenester der vi har høyere driftsutgifter pr innbygger enn gjennomsnittet i kostragruppen, ser vi at tjenester knyttet til barnevern peker seg ut. Der er driftsutgiftene pr innbygger 1.254 kroner dyrere enn gjennomsnittet i kostragruppen. Dette tilsvarer 44%.

Netto driftsutgifter pr virksomhet

Kommunestyrets budsjetterte frie disponible inntekter fratrukket budsjetterte netto finanskostnader og budsjettert bruk/avsetning av fond fordeles på kommunens ulike virksomheter og utgjør den tildelte rammen virksomheten må forholde seg til gjennom året.

Nedenfor følger en oversikt over netto driftskostnader i 2019 på de enkelte virksomhetene og avviket mellom budsjett og regnskap:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
300 Politikk og tilsyn	2 554	3 055	3 363	-308
305 Interkommunalt samarbeid	11 442	11 038	11 766	-728
310 Fellesoppgaver	18 862	19 029	18 466	563
315 Rådmann og stabsoppgaver	21 475	24 015	22 749	1 266
320 1-10 skole	38 306	33 766	33 996	-230
325 Nordhagen barnehage	5 374	6 013	5 590	423
330 Vålbyen barnehage	4 867	4 782	4 523	259
335 Kultur	4 514	4 430	4 593	-163
340 Landbruk, næring, skog og miljø	1 288	565	404	161
345 Kommuneskog	-6 158	-6 454	-5 581	873
350 Teknisk	24 936	18 930	19 695	-765
351 VAR	-1 604	-2 177	-1 457	-720
360 Helse	16 867	19 881	20 333	-452
362 TIFU	32 559	26 612	27 391	-779
365 Pleie og omsorg	52 495	53 460	51 846	1 614
370 NAV	21 396	22 521	21 131	1 390
399 Pensjonsregulering - lønnsreserve	-7 797	-5 576	-7 181	1 605

Totalt hadde virksomhetene et merforbruk i 2019 på 2,2 millioner kroner. Merforbruket er fordelt med 5 millioner på virksomheter med mindreforbruk og 7,2 millioner på virksomheter med merforbruk. Årsaken til avvikene forklares nedenfor.

300 - Politikk og tilsyn

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
2 554	3 055	3 363	-308

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 308.000. Hovedårsaken til mindreforbruket skyldes at enkelte utgifter budsjettert her er regnskapsført på andre virksomheter. Det har også vært færre kommunestyremøter og utvalgsmøter enn forventet. På grunn av tilskudd fra Fylkesmannen til frisbeebane og kompensasjon for merverdiavgift ble det også igjen noe av formannskapetets reserverte bevilgninger.

Utgiftene til valg ble noe høyere enn forutsatt som følge av overtidsarbeid. Også Eiendomsskattenemda hadde et merforbruk som følge av flere klagesaker enn forutsatt i budsjettet.

305 - Interkommunalt samarbeid

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
11 442	11 038	11 766	-728

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 728.000. Hovedårsaken til avviket skyldes at kjøp av tjenester fra interkommunalt barnevern ble ca. 1 million lavere enn budsjett. Utgifter til barnevern er splittet på virksomhet 305 Interkommunalt samarbeid og 370 NAV. Mindreforbruket knyttet til barnevern på denne virksomheten må derfor sees i sammenheng med 1,5 millioner i merforbruk på barnevern under virksomhet 370 NAV. Totalt er det dermed et merforbruk på barnevern sammenlignet med justert budsjett på 0,5 millioner. På denne virksomheten føres også utgifter til pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Her ble kostnadene 0,3 millioner høyere enn budsjettet.

310 - Fellesoppgaver

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
18 862	19 029	18 466	563

Virksomheten har et merforbruket på kroner 563.000. Hovedårsaken til merforbruket skyldes høyere utgifter til voksenopplæring og skoleskyss enn budsjettet, netto høyere utgifter til gjesteelever enn budsjettet samt høyere refusjonsgaranti til private barnehager enn forutsatt i budsjettet.

310 - Rådmann og stabsoppgaver

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
21 452	24 015	22 749	1 266

Virksomheten har et merforbruk på kroner 1.266.000. Merforbruket skyldes 1,1 millioner høyere utgifter enn budsjettet på IKT - i hovedsak knyttet til vedlikeholdsavtaler dataprogramvare. I tillegg er det noe høyere bruk av konsulentbistand på økonomiavdelingen enn forutsatt i budsjettet.

320 - 1-10 skole

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
38 306	33 766	33 996	-230

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 230.000. Årsaken til avviket skyldes at lønnsutgiftene på Våler ungdomsskole ble 0,5 millioner høyere enn budsjetter på grunn

av økt behov. Dette oppveies av en netto innsparing SFO på 0,7 millioner blant annet som følge av redusert bemanning.

325 - Nordhagen barnehage

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
5 374	6 013	5 590	423

Virksomheten har et merforbruket på kroner 423.000. Hovedårsaken til merforbruket skyldes økt behov for personell - herunder økt spesialpedagogstilling - som følge av flere barn med ekstra behov.

330 - Vålbyen barnehage

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
4 867	4 782	4 523	259

Virksomheten har et merforbruk på kroner 259.000. Årsaken til merforbruket skyldes økte lønnsutgifter på grunn av inntak av flere barn enn forutsatt i budsjettet utover høsten 2019. Dette medførte økt bemanning basert på Utdanningsdirektoratets bemanningskalkulator.

335 – Kultur

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
4 514	4 430	4 593	-163

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 163.000. Mindreforbruket skyldes i hovedsak mindre utgifter enn forutsatt i budsjettet knyttet til kulturskole (lavere lærertetthet).

340 - Landbruk, næring, skog og miljø

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
1 288	565	404	161

Virksomheten har et merforbruk på kroner 161.000. De regnskapstallene som fremkommer på denne virksomheten, viser tall etter at Vålers andel i landbrukssamarbeidet med Åsnes er flyttet til virksomhetsområde 305 Interkommunalt samarbeid. Tallene som fremkommer her, representerer derfor aktiviteter knyttet til

- oppdyrking Haslemoen
- landbruksvikarordningen
- veterinærtjenesten
- ulike prosjektaktiviteter.

Årsaken til merforbruket skyldes utgifter påløpt på prosjektet "Virus i potet". Resterende tilskuddsmidler blir utbetalt i 2020 og vil finansiere de kostnadene som har påløpt i 2019.

For landbrukskontoret for Våler og Åsnes ble det økonomiske resultatet for 2019 et mindreforbruk på kr 558 000. Årsaken til dette er en ansatt i permisjon høsten 2019, høyere gebyrinntekter som følge av stor saksmengde og tilskudd fra staten/fylket til diverse utadrettet aktivitet. For Våler betyr dette et mindreforbruk i forhold til budsjett på kr 186 000. For Åsnes betyr det et mindreforbruk på kr 372 000 i forhold til budsjett. Våler kommunes andel av landbrukskontoret er budsjettert og bokført på virksomhet 305 Interkommunalt samarbeid.

Landbrukskontoret har skrevet en utfyllende årsrapport for 2019 som viser aktivitet gjennom året.

345 – Kommuneskogen

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
-6 158	-6 454	-5 581	873

Virksomheten har en merinntekt på kroner 873.000. Merinntekten skyldes i hovedsak tilskudd til skogbruksplanlegging inntektsført i 2019 mens de største utgiftene ble belastet i regnskapet for 2018. I tillegg er det avskoget noe mer enn justert budsjett kombinert med at tømmerprisen sank noe mindre enn forventet i budsjettet.

350 – Teknisk

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
24 936	18 930	19 695	-765

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 765.000. Mindreforbruket skyldes i hovedsak merinntekt på VA industri knyttet til slambehandling og noe lavere strømutgifter enn forutsatt. Lønnsutgiftene har vært noe lavere enn budsjettert som følge av at sosial vaktmester er finansiert av tilskuddsmidler.

Det har vært merforbruk på vedlikehold og reparasjoner på skole og Våler omsorgssenter. Dette skyldes uforutsette hendelser og vedlikeholdsetterslep som har medført økt behov for reparasjoner. Økt behov på disse byggene har medført omprioriteringer slik at det er brukt mindre enn budsjettert på vedlikehold av kommunale boliger og administrasjonsbygg.

Husleieinntekter kommunale boliger har vært lavere enn budsjettert. På den annen side har leieinntekter knyttet til næringseiendom vært høyere enn forutsatt. Netto er det likevel en mindreinntekt knyttet til husleie.

351 – VAR

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
-1 604	-2 177	-1 457	-720

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 720.000. Mindreforbruket skyldes i hovedsak lavere utgifter og høyere inntekter enn budsjettet på grunn av tørkesommeren i 2018. Det er overskudd på vann og avløp, i balanse på renovasjon og et styrt underskudd for slam.

360 – Helse

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
16 867	19 881	20 333	-452

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 452.000. Mindreforbruket er sammensatt. Legetjenesten endte med et mindreforbruk på 0,6 millioner som følge av redusert bruk av vikarer - sykefravær og feriefravær ble løst med minimumsbemanning. I tillegg ble inntekter i form av brukerbetaling generert av turnusleger noe høyere enn budsjettet. På psykisk helse- og rustjeneste endte det med et merforbruk på 0,6 millioner på grunn av økt behov for spesialisert heldøgns omsorgstjeneste. Det ble et mindreforbruk på helsestasjon og skolehelsetjeneste som følge av mottatte tilskudd til utviklingstiltak og høyere refusjon av sykepengene enn antatt. På ergo- og fysioterapitjenesten ble det også et mindreforbruk knyttet til svangerskapspermisjon hvor det ikke ble satt inn vikar samt mottatte tilskudd til utviklingstiltak.

362 – TIFU

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
32 559	26 612	27 391	-779

Virksomheten har et mindreforbruk på kroner 779.000. Mindreforbruk skyldes i hovedsak sykepengerefusjon knyttet til sykmeldte avdelingsledere som i liten grad ble erstattet med vikarer. Mindreforbruket oppstår til tross for at det har vært økt behov for kjøp av spesialisert heldøgns omsorgstjeneste og ekstra bemanning forøvrig.

365 - Pleie og omsorg

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
52 495	53 460	51 846	1 614

Virksomheten har et merforbruk på kroner 1.614.000. Merforbruket knytter seg til hjemmetjenesten og skyldes etteroppgjør på leasingbiler, bruk av vikarbyrå ved ferieavvikling, nye behov knyttet til brukerstyrt personlig assistent og overtid/vikarinneleie på grunn av sykdom og stor arbeidsbelastning.

370 – NAV

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
21 396	22 521	21 131	1 390

Virksomheten har et merforbruk på kroner 1.390.000. Merforbruket er sammensatt av et merforbruk på barnevern på 1,5 millioner og et merforbruk knyttet til økonomisk sosialhjelp på 0,6 millioner mens det er mindreforbruk på administrasjon, sysselsettingstiltak og flyktninger.

Merforbruket på barnevern må sees i sammenheng med mindreforbruk barnevern under virksomhet 305 Interkommunalt samarbeid - netto merforbruk utgjør 0,5 millioner. Økt økonomisk sosialhjelp skyldes endring i sammensetning av klientmassen, generell prisøkning samt stadig nye brukere av tjenesten.

Mindreforbruket på administrasjon skyldes lederstilling med statlig ansettelsesforhold fra medio september, underforbruk flyktninger som følge av at ingen har blitt bosatt de siste to årene og at flere flyktninger nå mottar statlige ytelser eller har startet i lønnet arbeid.

399 - Pensjonsregulering/lønnsreserve

Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
-7 797	-5 576	-7 181	1 605

Virksomheten har et merforbruk på kroner 1.605.000. Merforbruket skyldes i all hovedsak avvik mellom budsjett og regnskap knyttet til premieavvik.

2.5. Finansutgifter og finansinntekter

Netto finansutgifter

Finansutgiftene består av renter og avdrag på lån, mens finansinntektene består av mottatte renter og avdrag på utlån, renter på bankinnskudd, utbytte og avkastning på pengemarkedsfond.

Nedenfor vises en oversikt over regnskapsførte finansposter i 2019 samt avvik mellom regnskap og budsjett:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Reg budsjett 2019	Avvik 2019
Renteinntekter og utbytte	-1 351	-2 317	-2 541	224
Gevinst finansielle instrumenter	-904	-142	-240	98
Mottatte avdrag på utlån	-95	-115	-60	-55
Sum finansinntekter	-2 350	-2 573	-2 841	268
Renteutgifter og andre omkostninger	4 760	6 062	5 482	580
Tap finansielle instrumenter	17	0	0	0
Avdrag på lån	12 132	9 660	10 291	-631
Utlån	28	57	50	7
Sum finanskostnader	16 937	15 778	15 823	-45
Netto finansutgifter	14 587	13 205	12 982	223

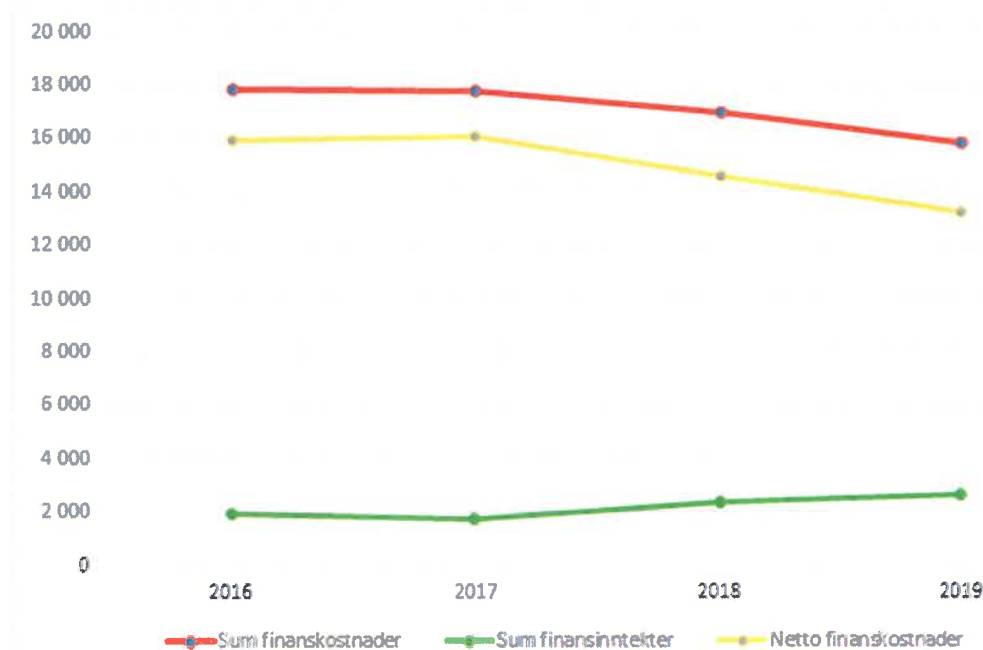
Netto finansutgifter endte 0,2 millioner over budsjett i hovedsak som følge av lavere finansinntekter enn forutsatt. Renteinntekter og gevinst av finansielle instrumenter (pengemarkedsfond) endte begge 0,1 millioner under budsjett.

Sum finanskostnader endte omtrent på budsjett, men vi ser at dette er satt sammen av rentekostnader som endte 0,6 millioner over budsjett og avdrag som endte tilsvarende under budsjett.

Utvikling i finansinntekter og finansutgifter

Nedenfor vises utviklingen i finanskostnader, finansinntekter samt netto finanskostnader i perioden 2016-2019:

Utviklingen viser at vi siden 2016 har redusert finanskostnadene med ca. 2 millioner.

Renteutgiftene har økt i perioden med 0,5 millioner. Rentenivået var historisk lavt siste halvdel av 2016 og gjennom hele 2017. I 2018 og 2019 økte rentenivået, og medførte derfor en økning også i kommunens rentekostnader.

Avdragsutgiftene er i samme periode redusert med 2,5 millioner. Dette skyldes i hovedsak en refinansiering gjort i 2018 som medførte bedre samsvar mellom gjennomsnittlig lånetid og levetid på kommunens anleggsmidler. I 2019 betalte vi 0,2 millioner mer i avdrag enn det kommuneloven krever. Tilsvarende betalte vi i 2018 2,2 millioner mer enn lovens krav.

Finansinntektene viser en svak økning i perioden. Utviklingen skyldes i hovedsak økt utbytte i hovedsak fra Glommen Mjøsen Skog SA.

Totalt medfører dette at netto finanskostnader er redusert med 2,7 millioner i perioden 2016 til 2019.

2.6. Gjeld og gjeldsutvikling

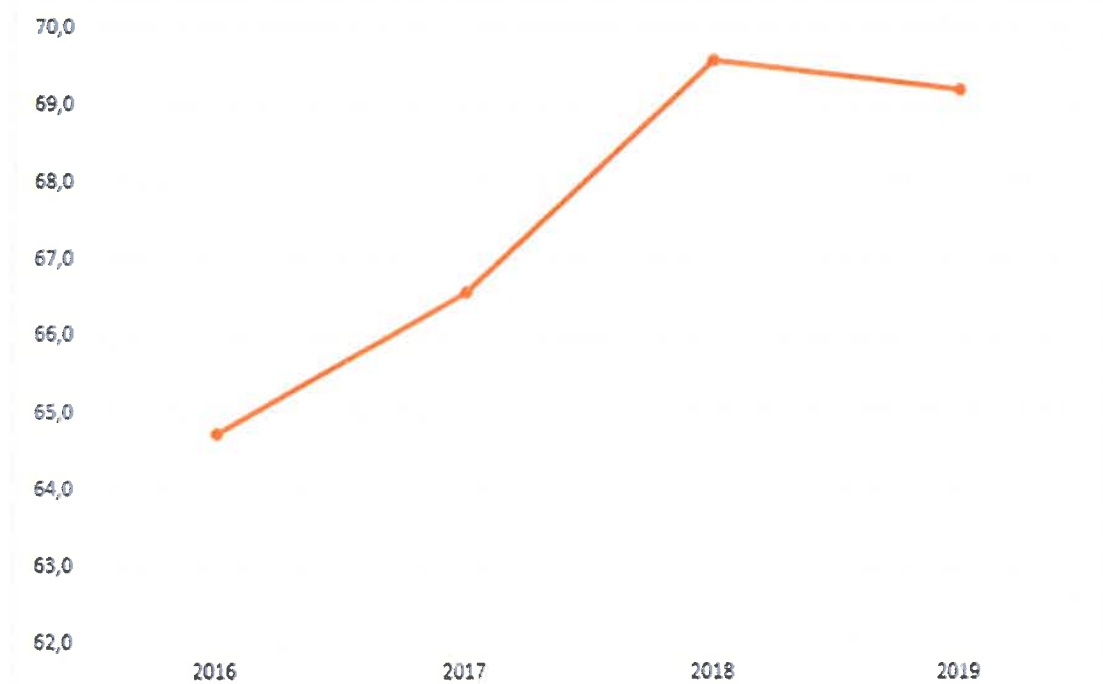
I 2019 økte langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser fra 279 926 millioner kroner til 292 214 millioner kroner. Dette utgjør en økning på ca. 12,3 millioner kroner eller 4,4%. Det ble tatt opp 20 millioner i lån til investeringer i 2019. I tillegg ble det tatt opp 3 millioner i lån fra Husbanken til videre utlån.

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene er et uttrykk for kommunens

gjeldsbelastning, og forteller hvor eksponert kommunen er for renteendringer. Måltallet omtales ofte som gjeldsgrad. Netto lånegjeld defineres som langsiktig gjeld fratrukket utlån, pensjonsforpliktelser og ubrukte lånemidler. Det er ikke gitt noen konkrete anbefalinger knyttet til dette måltallet, men det antas at en gjeldsgrad på 70% er et fornuftig anslag.

Gjeldsgraden lå ved utgangen av 2019 på 69,2%. I 2018 var gjeldsgraden på 69,6%. Nedenfor vises utviklingen i gjeldsgrad de siste 4 årene:

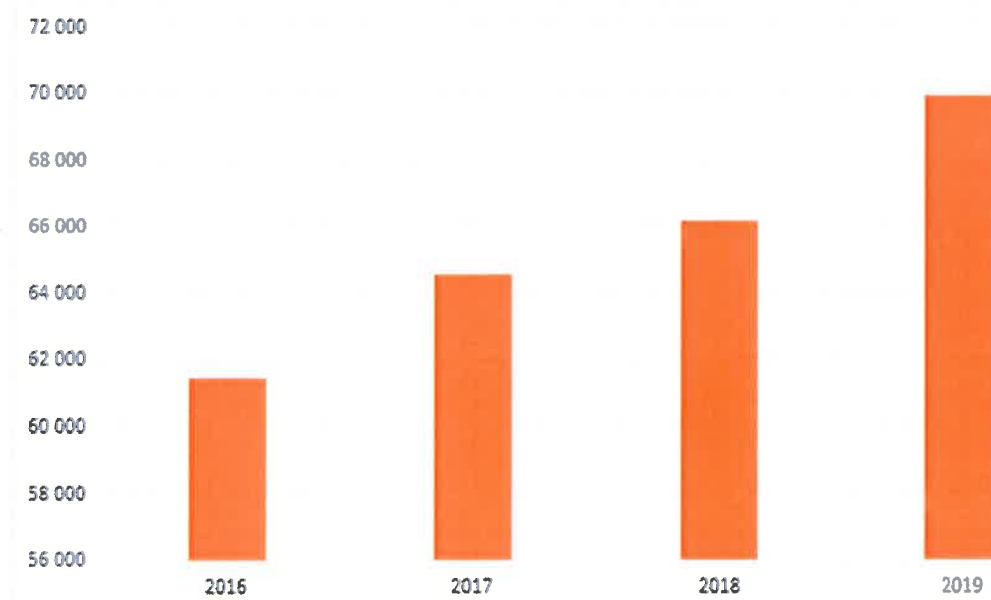

Vi ser at gjeldsgraden økte noe fra 2016 til 2018 for så å flate ut i 2019. I budsjettet for 2020 er det imidlertid vedtatt store investeringer i ny skole- og aktivitetshus. Det forventes derfor en vekst i gjeldsgraden i 2020 og 2021.

Netto lånegjeld pr innbygger utgjorde ved utgangen av 2019 kr 69 909. Dette er en økning sammenlignet med 2018 på kr. 3 731. Årsaken til økningen er redusert folketall.

Nedenfor vises utviklingen i lånegjeld pr innbygger de siste 4 årene:

Både gjeldsgrad og netto lånegjeld pr innbygger ligger godt under gjennomsnittet i kommunegruppe 2.

Et annet uttrykk for hvor mye gjelden tynger kommunens økonomi, er rente- og avdragsbelastningen. Rente- og avdragsbelastningen viser hvor stor del av kommunens driftsinntekter som går med til å dekke netto finanskostnader. Måltallet bør ikke overstige 7%.

Størrelsen på kommunens netto finanskostnader har betydning for hvor mye som blir igjen til kommunens tjenesteproduksjon. En del av kommunens gjeld er selvfinansiert i den forstand at en økning i renter og avdrag kan kompenseres med økte brukerbetalinger. Dette vil typisk gjelde lån som er tatt opp i tilknytning til selvkostområdene vann, avløp og renovasjon. Gjeld tilknyttet slik virksomhet vil derfor ikke gå ut over kommunens øvrige tjenesteproduksjon. I 2019 utgjorde gjeld knyttet til selvkostområdet 9% av den totale gjelden.

Rente- og avdragsbelastningen lå i 2019 på 3,6%. Dette var en reduksjon sammenlignet med 2018 på 0,5%. Rente- og avdragsbelastningen i Våler er relativt lav, men også i dette måltallet forventer vi en stor vekst i 2020 og 2021 som følge av investeringer i ny skole- og aktivitetshus.

2.7. Arbeidskapital

Arbeidskapitalen er et uttrykk for kommunens likviditet og soliditet. Arbeidskapital er definert som omløpsmidler (eksklusive premieavvik) fratrasket kortsiktig gjeld. Det er først når arbeidskapitalen er liten eller negativ at det er viktig at utviklingen i denne følges opp.

Lav egenkapital og dårlig driftsbalanse vil normalt medføre negativ utvikling i arbeidskapitalen. I en situasjon med stram økonomi vil dette derfor være et viktig måltall.

Arbeidskapitalen bør være positiv og ligge på 8-10% av brutto driftsinntekter.

Nedenfor vises utviklingen i arbeidskapital de siste 4 årene:

	2016	2017	2018	2019
Omløpsmidler ekskl premieavvik	155 857	146 744	124 152	117 314
Kortsiktig gjeld ekskl. premieavvik	38 373	46 835	52 836	62 479
Arbeidskapital	117 484	99 908	71 317	54 835
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	33,1	28,0	20,2	14,8

Vi ser at arbeidskapital i % av driftsinntektene utgjør 14,8% ved utgangen av 2019. Dette er en reduksjon sammenlignet med 2018 på 5,4%. Sammenlignet med anbefalt nivå, er arbeidskapitalen fortsatt god og indikerer at kommunens likviditet er god.

Årsaken til den negative utviklingen i arbeidskapital knytter seg til svake netto driftsresultat de to siste årene. Mye av kommunens egenkapital er brukt til finansiering av driften og egenfinansiering av investeringer.

2.8. Fondsavsetninger/egenkapital

Fondsmidlene er en del av kommunens egenkapital og deles opp i driftsfond og investeringsfond. Hver av disse gruppene deles inn i ubundne og bundne fond. Det er kun ubundne fond (disposisjonsfond) som kan benyttes fritt av kommunen.

Nedenfor vises utviklingen i fondsbeholdningen de siste 4 årene:

	2016	2017	2018	2019
Disposisjonsfond	39 694	45 995	38 795	26 130
Bundne driftsfond	20 556	18 926	21 067	22 089
Ubundne investeringsfond	30 569	29 849	28 961	18 160
Bundne investeringsfond	2 009	20 153	2 244	1 838
Sum fond	92 828	114 923	91 066	68 217

Vi ser at sum fond er redusert med ca. 22,8 millioner kroner fra 2018 til 2019.

Reduksjonen knytter seg i hovedsak til disposisjonsfond og ubundne investeringsfond. Disposisjonsfondet er i 2019 brukt til å dekke merforbruket i 2018 med ca. 8,2 millioner og til å finansiere driften i 2019 med 4,5 millioner – herunder finansiering av bredbåndsutbygging.

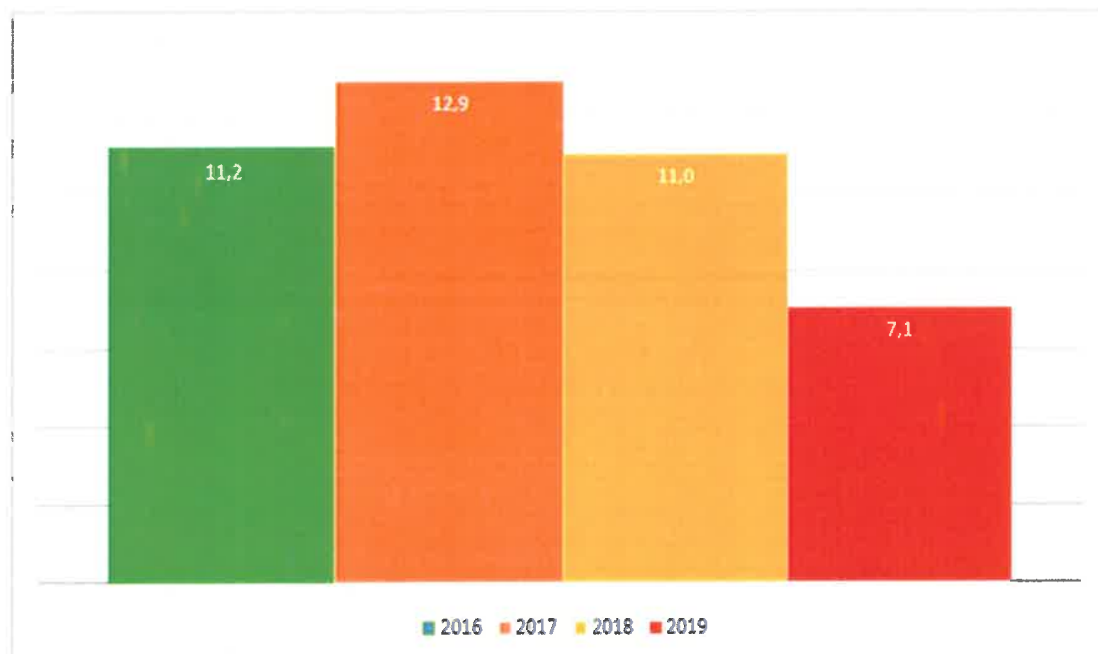
Ubundne investeringsfond er benyttet til egenfinansiering av investeringer særlig knyttet til skole- og aktivitetshus.

Ubundne driftsfond - eller disposisjonsfond - viser hvor mye kommunen har satt av til senere års drifts- eller investeringsformål. Ubundne driftsfond er de eneste fondene som fritt kan benyttes til dekning av utgifter både i drifts- og investeringsregnskapet. Ubundne driftsfond er derfor den delen av "reservene" som gir best uttrykk for den økonomiske handlingsfriheten.

Kommunen bør til enhver tid ha en "buffer" for å møte uforutsette hendelser. Oppbygging av ubundne driftsfond kan også bidra til at kommunen i større grad kan finansiere deler av investeringene med egenkapital.

Det er ikke gitt konkrete anbefalinger på størrelsen av ubundne driftsfond, men en vanlig oppfatning er at ubundne driftsfond bør ligge på 10% av driftsinntektene.

Nedenfor vises utviklingen i ubundne driftsfond (disposisjonsfond) i % av driftsinntektene de siste 4 årene:

Vi ser at ubudne driftsfond har vært på et tilfredsstillende nivå frem til 2018, men at måltallet i 2019 ligger under anbefalingen på 10%. Økonomisk ubalanse som resulterer i negative netto driftsresultat medfører reduksjon i ubundne driftsfond. For å øke ubundne driftsfond fremover er vi avhengige av positive netto driftsresultat opp mot 1,75% av driftsinntektene.

2.9. Investeringer

Årets finansieringsbehov og finansiering av investeringer

Kommunens investeringer presenteres i regnskapet som årets finansieringsbehov. Finansieringsbehovet består av investering i anleggsmidler, utlån, kjøp av aksjer og andeler samt avsetninger til fond. Investeringsregnskapet viser også hvordan disse postene er finansiert. Finansieringskildene i investeringsregnskapet består av bruk av lån, salgsinntekter, tilskudd og refusjoner samt bruk av fond.

Oversikten nedenfor viser årets investeringer og hvordan disse er finansiert samt avvik mellom regnskap og regulert budsjett:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Avvik
Investeringer i anleggsmidler	27 068	39 613	55 000	-15 387
Utlån og forskutteringer	1 086	2 179	6 140	-3 961
Kjøp av aksjer og andeler	1 417	6 209	0	6 209
Avdrag på lån	1 106	1 052	900	152
Dekning av tidligere års udekket	0	609	610	0
Avsetninger	103	2 511	3 000	-489
Årets finansieringsbehov	30 779	52 173	65 650	-13 476
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	20 286	23 054	23 055	-1
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1 780	6 798	300	6 498
Tilskudd til investeringer	0	815	815	0
Kompensasjon for merverdiavgift	2 825	4 781	9 980	-5 199
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	1 590	571	900	-329
Andre inntekter	2 789	2 436	3 000	-564
Sum ekstern finansiering	29 270	38 455	38 050	405
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	900	13 718	27 600	-13 882
Sum finansiering	30 170	52 173	65 650	-13 476
Udekket/udisponert	-609	0	0	0

Årets investeringsregnskap er avsluttet i balanse.

Nedenfor følger forklaring til avvikene mellom regnskap 2019 og justert budsjett 2019:

Investeringer i anleggsmidler ble lavere enn budsjettet i hovedsak som følge av at fremdriften i bygging av ny skole- og aktivitetshus ikke ble slik vi forventet i regulert budsjett.

Utlån og forskutteringer ble lavere enn budsjettet da vi forventet at økt låneopptak formidlingslån på 3 millioner kroner høsten 2019 ville bli lånt ut mot slutten av året. Disse midlene ble først lånt ut i januar 2020. I tillegg er budsjett knyttet til egenkapitalinnskudd KLP feil presentert under denne posten med kroner 940 000.

Kjøp av aksjer og andeler består av egenkapitalinnskudd KLP som ved en feil er presentert i budsjettkolonnen på linjen utlån jf. ovenstående avsnitt. I tillegg er det bokført kjøp av aksjer knyttet til omstrukturering av eierskapet i Eidsiva Energi AS som følge av fusjon med Hafslund ASA. Denne omstruktureringen medfører også et avvik i inntekter fra salg av anleggsmidler. Beløpet utgjør 5,3 millioner.

Avdrag på lån er unøyaktig budsjettet. Det samme gjelder mottatte avdrag på utlån som i budsjettet tilsvarer avdrag på lån. Som følge av ulik avdragsprofil på innlån og utlån, vil regnskapsførte avdrag på lån og mottatte avdrag på lån være forskjellige. Differansen skal avsettes eller eventuelt dekkes ved bruk av fond. I 2019 var avdrag på lån høyere enn mottatte avdrag og differansen er finansiert med bruk av bundet investeringsfond.

Avsetninger består av avsetning ekstraordinær avvirkning på Haslemoen som endte i underkant 0,6 millioner under budsjett. I tillegg er det avsatt i underkant av 0,1 millioner til bundne investeringsfond som ikke var budsjettet.

Inntekter fra salg av anleggsmidler knytter seg til omstrukturering av eierskapet i Eidsiva Energi AS jf. avsnittet over om kjøp av aksjer og andeler. I tillegg solgte vi en leilighet på Storskjæret som ikke var budsjettet.

Dårligere fremdrift i investering i anleggsmidler enn forutsatt påvirker også inntektsført **kompensasjon for merverdiavgift**. Årsaken til avviket skyldes dårligere fremdrift enn forutsatt på investeringene.

Andre inntekter knytter seg til ekstraordinær avvirkning på Haslemoen som ble noe lavere enn forutsatt i budsjettet jf. avsnittet over om avsetninger.

Bruk av avsetninger ble 13,8 millioner lavere enn budsjett og knytter seg i hovedsak til at behovet for finansiering ikke ble så stort som forutsatt i budsjettet. I tillegg ble det brukt i underkant av 0,5 millioner av bundne investeringsfond til finansiering av differansen mellom avdrag på utlån og mottatte avdrag på utlån.

Spesifikasjon av investering i anleggsmidler

I lov og forskrift er det et krav om at den delen av finansieringsbehovet som knytter seg til investeringer i anleggsmidler skal spesifiseres. Dette fremgår av regnskapsskjema 2B i årsregnskapet.

Oversikten nedenfor viser hvilke anleggsmidler kommunen har investert i 2019 og avvik mellom regnskap og regulert budsjett:

	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regulert budsjett	Avvik
Kommunale bygg for helse og omsorg	1 839	2 062	800	1 262
Undervisning- og kulturlokaler	6 076	31 653	45 500	-13 847
Administrasjonsbygg (og andre)	3 125	93	1 600	-1 507
IKT og annet	1 152	2 676	3 800	-1 124
Vei, gatelys og uteanlegg	3 259	0	0	0
Næring, tomter og boutvikling	0	419	0	419
Parker og friluftsanlegg	2 305	0	0	0
Vann og avløp	9 311	2 710	3 300	-590
Sum investering i varige driftsmidler	27 067	39 613	55 000	-15 387

Kommunale bygg for helse og omsorg viser et merforbruk i forhold til justert budsjett på ca. 1,2 millioner kroner. Avviket knytter seg til fyrsentral/varmepumper VOS som ble igangsatt 2018, men først fullført i 2019. Investeringen utgjør 0,3 millioner i 2019. I tillegg er investeringer i ventilasjonsanlegg sentrumsbygget bokført under kommunale bygg for helse- og omsorg, men budsjettet under administrasjonsbygg. Investeringen utgjør ca. 0,9 millioner kroner og må sees i sammenheng med mindreforbruket på administrasjonsbygg.

Undervisnings- og kulturlokaler gjelder investering i ny skole- og aktivitetshus og viser et mindreforbruk på 13,8 millioner kroner. Fremdriften ble ikke som forventet i regulert budsjett.

Administrasjonsbygg endte 1,5 millioner kroner under budsjett. Dette henger sammen med forklaringen over vedrørende kommunale bygg for helse og omsorg (ventilasjon sentrumsbygget).

IKT og annet har et mindreforbruk på 1,1 millioner kroner. Avviket skyldes at det ved en feil er budsjettet med egenkapitalinnskudd KLP under denne posten. Dette utgjør for mye budsjettet utgift på 0,9 millioner kroner. Forøvrig skyldes avviket noe mindre forbruk enn forventet knyttet til samleposten IKT administrasjon som blant annet omfatter IKT-plan for hele kommunen.

Næring, tomter og boutvikling viser et avvik på da 0,4 millioner kroner. Avviket gjelder kjøp av pumpe knyttet til oppgradering industrivann.

Vann og avløp viser et mindreforbruk på ca. 0,6 millioner kroner. Avviket skyldes manglende kapasitet på virksomheten.

2.10.Finansforvaltning

Kommunens finansforvaltningsreglement utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder for kommunens finansforvaltning. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

I henhold til finansforvaltningsreglementet skal det ved tertialrapportering pr. 30. april og 31. august legges frem rapport for kommunestyret som viser status for forvaltningen av ledig likviditet og andre midler til driftsformål samt status for gjeldsforvaltningen. I tillegg skal det rapporteres ved utgangen av året.

Forvaltning av ledig likviditet

Kommunen har hittil i 2019 hatt tilfredsstillende likviditet. Likvide midler er i hovedsak plassert i bankinnskudd hos kommunens hovedbankforbindelse Sparebank 1 Østlandet. I tillegg har kommunen noen andeler i KLP obligasjonsfond og KLP pengemarkedsfond. Kommunens plasseringer innebærer lav risiko.

Kommunens likvide midler er plassert slik;

	31.12.2018		30.04.2019		31.08.2019		31.12.2019	
	Mill Nok	%	Mill Nok	%	Mill Nok	%	Mill Nok	%
Innskudd hovedbank	79,9	90 %	75,20	90 %	58,27	87 %	68,31	89 %
KLP obligasjon 3 år	3,4	4 %	3,39	4 %	3,39	5 %	3,45	4 %
KLP pengemarked	5,0	6 %	5,03	6 %	5,03	8 %	5,11	7 %
Innskudd i andre banker	0,0	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %	0	0 %
Direkte eie i verdipapirer	0,0	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %	0	0 %
Samlet kortsiktig likviditet	88,4	100 %	83,62	100 %	66,69	100 %	76,87	100 %
Avkastning siden 31.12.2018			0,25	1,57 %	0,76	1,65 %	1,35	1,76 %
Avkastning benchmark (ST1X)				1,21 %		1,29 %		1,05
Bekreftelse på at alle plasseringer i pm-fond er i overensstemmelse med reglementet	JA		JA		JA		JA	
Bekreftelse på enkelteksponering ≤ 2% av forvaltningskapital	Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt	
Bekreftelse på fondseksponering ≤ 5% av forvaltningskapital	JA		JA		JA		JA	
Bekreftelse på enkeltpapirer ≤ 12 måneders løpetid	Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt	
Største tidsinnskudd i NOK mill	Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt	
Største enkeltpapirplassering i NOK mill	Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt		Ikke aktuelt	

Det har ikke vært noen endringer i sammensetningen, rentebetingelsene eller risikoeksponering hittil i år. Rentenivået har vært stigende gjennom året men forventes redusert utover 2020.

All plassering av likviditet er innenfor bestemmelsene i finansforvaltningsreglementet.

Gjeld

Kommunens låneopptak er gjort delvis i Kommunalbanken, KLP og Husbanken. Et av kommunens lån er fastrentelån. Øvrige lån har flytende rente.

Sammensetningen av kommunens gjeld er slik;

	31.12.2018		30.04.2019		31.08.2019		31.12.2019	
	Mill NOK	%	Mill NOK	%	Mill NOK	%	Mill NOK	%
Lån med pt rente	211,82	76 %	210,61	76 %	205,72	76 %	225,96	77 %
Lån med NIBOR basert rente	39,60	14 %	38,87	14 %	38,13	14 %	38,13	13 %
Lån med fast rente	28,50	10 %	28,50	10 %	28,12	10 %	28,12	10 %
Rentebytteavtaler:	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %
Avtaler med mottatte renter	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %
Avtaler med avgitte renter	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %
Finansiell leasing	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %	0,00	0 %
Samlet langsiktig gjeld	279,93	100 %	277,98	100 %	271,98	100 %	292,21	100 %
Eff. rentekostnad siden 31.12.		1,70 %		1,28 %		2,08 %		2,07 %
Avkastning (kostnad) benchmark (ST4X)				1,43		1,12		1,40
Antall løpende enkeltlån	15		15		14		16	
Største enkeltlån i mill NOK	75,82		79,71		69,78		67,61	
Verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder	0		0		0		0	

Det er tatt opp et nytt lån til investeringer på 20 millioner kroner i 2019 i tråd med vedtatt låneramme. I tillegg er det tatt opp lån til videreutlån på 3 millioner kroner i samsvar med vedtak. Lån til investeringer henger sammen med bygging av ny skole- og aktivitetshus som ble igangsatt høsten 2019 og som var nødvendig ut fra likviditetsmessige hensyn.

Kommunen gjorde en omfattende refinansiering av lån i 2018. Det er har derfor ikke behov for refinansiering av lån i 2019.

Det har ikke vært endringer i risikoeksponering, gjenværende rentebinding eller rentebetingelser gjennom året. Vedtak om bygging av ny skole- og aktivitetshus vil imidlertid føre til store låneopptak i 2020 som vil medføre en vesentlig økning i finanskostnadene. Rentemarkedet var forventet noe ned utover våren 2020 og var også ventet å holde seg stabilt lavt over lang tid. I forbindelse med corona-pandemien falt finansmarkedet sammen og renten falt i løpet av mars 2020 til et historisk lavt nivå. Markedet er derfor usikkert, men det ser ut til at vi kan forvente en lav rente ut 2020.

I henhold til kommunens finansforvaltningsreglement er det ikke anledning til å ha

enkeltlån som overstiger 25% av den totale gjeldsporteføljen. Pr 31.12.19 har kommunen et enkeltlån som utgjør 23,14 % av den totale gjeldsporteføljen.

3. Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

3.1. Arbeidsgiverstrategi

Kommunens arbeidsgiverstrategi ble vedtatt i kommunestyret 27.06.2011 med disse hovedpunktene:

Etikk

Lønn- og lønnspolitikk

Livstilpasset arbeidsgiverpolitikk

Medbestemmelse

Kompetanseutvikling

Gjennom vedtatte etiske retningslinjer, lederavtaler og arbeidsgiverstrategien tydeliggjøres de forventninger som gjelder for det administrative arbeidet i kommunen. I dette arbeidet er kommunen avhengig av alle ansatte for å nå de mål kommunestyret har trukket opp. Gjennom godt samarbeid og gode relasjoner vil medarbeidere, ledere og tillitsvalgte sammen levere gode tjenester og skape arbeidsplasser med god kvalitet.

3.2. Personalpolitiske tiltak

- Det avsettes årlig kr 30 000 i budsjettet til arbeidsmiljøtiltak for ansatte. Kommunen dekker også påmeldingavgift til ansatte og kommunens innbyggere som vil være med på aksjon «sykle til jobben».
- Vi søker hvert år om kompetanse og innovasjons midler fra fylkesmann. Disse brukes til å utdanne arbeidstakere innen pleie og omsorg. Vi har ansatte som tar fagbrev, fagskole, høyskole og videreutdanning.
- Våler kommune har avtale om levering av bedriftshelsetjeneste med Salutis HMS AS, og betaler medlemskontingent på kr 90 000 per år. Dette er penger som går til kurs og opplæring, samt pålagte helseundersøkelser.
- Læringer: kommunen har totalt hatt 10 lærlingplasser, noe som er godt over de statlige målene om *en* lærlingplass per 1000 innbygger.
- Kommunens varslingsrutiner ble oppdatert i 2019.
- Nytt permisjonsreglement ble utarbeidet i 2019, men blir behandlet administrasjonsutvalget i 2020
- Det ble gjennomført sykefraværprosjekter i 3 virksomheter i 2019
- Ny personvernlov trådte i kraft i mai 2018. I 2019 har vi jobbet med å implementere den nye loven i alle virksomheter. Alle kommuner er pålagt å ha et personvernombud. Våler kommune har personvernombud sammen med Elverum kommune. Alle dokumenter om personvern ligger i kommunens kvalitetsystem.

3.3. Likestilling

Redegjørelse for den faktiske tilstanden

Offentlige myndigheter skal jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne. Som følge av dette er kommunen pålagt å rapportere om tilstand på likestilling mellom kjønnene i egen organisasjon. I tillegg skal kommunen som arbeidsgiver rapportere om planlagte og gjennomførte tiltak på grunnlag av kjønn, etnisitet og nedsatt funksjonsevne.

Likestilling/mangfold betyr likeverdige muligheter, like rettigheter og plikter til deltakelse for alle, uansett opprinnelse, legning, kjønn, funksjonshemming og bakgrunn.

Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven)

I Våler kommune vi har innarbeidet likebehandlingsprinsipper både i arbeidsgiverpolitikken, lønnspolitisk plan, seniorpolitiske retningslinjer, permisjonsreglement og i etiske retningslinjer.

Det er utarbeidet en likestillings – og mangfoldsplan som ble vedtatt i kommunestyret våren 2016.

Tilstand i Våler kommune

Kjønnsfordeling blant fast ansatte arbeidstakere i Våler kommune

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antall kvinner	332	298	303	303	320	332
Antall menn	58	54	52	53	73	64

Hovedtyngden av ansatte i Våler kommune er kvinner: 84 %. Kvinner er i stort flertall inne pleie, omsorg og helse, barnehage og barneskole. Antall ansatte omfatter både fast ansatte og vikarer, d.v.s alle som mottar lønn.

Likelønn – kjønnsdelt lønnsstatistikk

Lønnsutvikling kvinner og menn i Våler kommune – gjennomsnittlig lønnsutvikling alle ansatte

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kvinner	407 779	420 888	431 757	449 481	451 027	469 505
Menn	455 304	471 421	492 507	500 280	488 795	506 812

Våler kommune bruker Hovedtariffavtalen som utgangspunkt for fastsetting av lønn. Det gjennomføres lokale forhandlinger i henhold til Hovedtariffavtalens bestemmelser. Menn har i snitt fortsatt høyere lønn enn kvinner, og forklaringen til dette er at vi må bruke lønn som virkemiddel i rekrutteringssammenheng. Ulik lønn for arbeid av lik verdi vil derfor forekomme. I de tilfeller er det kompetanse og erfaring som ligger til grunn, og ikke kjønn. I 2019 har gjennomsnittslønn for menn og kvinner økt like mye.

Stillings størrelser

Totalt i kommunen har vi 396 ansatte fordelt på 283 årsverk, noe som gir en gjennomsnittlig stillingsprosent 71,4%. Hovedvekten av deltidsstillinger finner vi innen pleie og omsorg der den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen er 60%.

Våler omsorgssenter, ergoterapi, hjemmesykepleie og hjemmehjelp:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antall ansatte	128	104	106	104	119	125
Antall årsverk	73,87	68,26	68,12	68,42	51,80	78,72
Gj.sn stillingsstørrelse	58%	65,38%	64,26%	66%	63%	62,9

Tiltak og tjenester for funksjonshemmede:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Antall ansatte	69	65	74	75	80	82
Antall årsverk	41,73	37	46,41	46,77	51,80	48,08
Gj.sn stillingsstørrelse	60%	57,20%	62,71%	62%	65%	58,63

Oversiktene er ikke fordelt på kjønn, men det er i hovedsak kvinner som jobber innen helse, pleie og omsorg.

Sykefravær

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kvinner	8,4%	8,4%	8,4	8,1	9,2	10,3
Menn	6,2%	5,8%	5,9	5	5,9	6,0

Snitt sykefravær i 2019 var 9,5%.

2018 var snittet 8,6%

2017 var snittet 7,5%

Dette betyr at vi har hatt en stor økning i sykefraværet i tre siste årene. Tre av våre virksomheter har hatt egne sykefraværprosjekter i 2019, noe som må videreføres til flere virksomheter i 2020.

Tiltak for å fremme formålet i likestillings- og diskrimineringsloven

Tiltak rettet mot kjønn

- Lønnspolitisk plan skal bidra til å fremme likelønn mellom kvinner og menn. Grunnlønn for kvinnedominerte stillingskategorier skal være lik tilsvarende stillinger i mannsdominerte stillingskategorier. Lønnspolitikken skal fungere slik at kvinner og menn likebehandles i vurdering av lønn og avansementsmuligheter.

- Ved utlysning av stillinger skal det ikke søkes etter bestemt kjønn, aldersgruppe eller språk. Moderat kvotering og saklig forskjellsbehandling er tillatt.
- Gravide arbeidstakere blir ivaretatt gjennom tilrettelegging. Lønnsutvikling sikres i foreldrepermisjon.

Tiltak rettet mot etnisitet

Kommunen har vedtatt eget varslingsreglement som skal sikre gode rutiner og god oppfølging av ansatte som varsler om kritikkverdige forhold.

Kommunen har vedtatt etiske retningslinjer der formålet er å sikre god etisk praksis i alt arbeid og på alle plan både som folkevalgt, leder og ansatt. Vi har etter hvert fått et mer mangfoldig arbeidsliv med deltakelse fra mange land.

Tiltak rettet mot nedsatt funksjonsevne

Kommunen tilbyr praksis - og utprøvningsplasser for personer med redusert arbeidsevne. De fleste av kommunens virksomheter er positive til å tilby praksisplasser.

I tillegg til de vi tar inn utenfra, legges det mye arbeid i det å tilrettelegge for egne ansatte med nedsatt funksjonsevne.

Vi kan tilby:

- Fleksibel arbeidstid
- Tilpassende arbeidsoppgaver
- Nye bygg er tilrettelagt for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Tiltaksplan for likestilling og diskriminering

Våler kommune som arbeidsgiver:

Mål: Våler kommune skal føre en arbeidsgiverpolitikk som skal bidra til at våre ledere kan ivareta likestilling og mangfold på arbeidsplassen. Vi skal ha et inkluderende arbeidsliv som er fritt for mobbing, trakassering og diskriminering

Tiltak	Ansvar
Etiske retningslinjer - Våler kommune legger stor vekt på åpenhet, ærlighet og respekt i all sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har medansvar for at disse grunnverdiene blir etterlevd.	Politisk og administrativ ledelse og alle ansatte
Rekruttering skal være basert på objektive, jobbrelevante kriterier hvor søkere uansett kjønn, religion, etnisitet, funksjonsevne og seksuell orientering får samme mulighet til jobb. Sørge for jevn fordeling av kvinner og menn i ulike deler av organisasjonen og innenfor alle type stillinger. Når kvinner og menn står kvalifikasjonsmessig likt, kan det underrepresenterte kjønn foretrekkes. Dette gjelder spesielt i skole og barnehage	Ledere og tillitsvalgte
IA avtalen har en intensjon om at det skal skapes et arbeidsliv med plass for alle som kan og vil arbeide. Våler kommune har sluttet seg til avtalen og har forpliktet seg til å legge til rette for opplæring – og arbeidstreningsplasser	Ledere, tillitsvalgte og verneombud
Våler kommune skal ha en livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk. Å beholde motiverte og kvalifiserte ansatte i arbeid gjennom en lang yrkeskarriere krever bevisste ledere som utøver en fleksibel personalpolitikk tilpasset den enkeltes livssituasjon.	Alle ledere i Våler kommune

VÅLER KOMMUNE

Tiltak	Ansvar
Våler kommune skal ha en lønnspolitikk som bidrar til å rekruttere, beholde og utvikle dyktige medarbeidere på alle plan i organisasjonen.	Ledere og tillitsvalgte
Våler kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg kompetent arbeidskraft. Heltidsarbeid skal være hovedregelen.	Ledere og tillitsvalgte
Våler kommune har et godt trepartssamarbeid som vi ser som en forutsetning for å utvikle gode tjenester, gode beslutninger og gode arbeidsforhold for kommunes ansatte.	Ledere, tillitsvalgte, politikere

Våler kommune som tjenesteyter**Mål:**

Alle i Våler kommune skal oppleve et likeverdig tjenestetilbud

Tiltak	Ansvar
Brukere av kommunens tjenester har ulike forutsetninger. Det er viktig at informasjon om tjenester og rettigheter når fram til alle. Kommunes planer og dokumenter skal skrives på en enkel og forståelig måte slik at de kan leses og forstås av alle.	Politisk og administrativ ledelse
Legge til rette for bosetting i et mangfold perspektiv.	Politisk og administrativ ledelse

Våler kommune som lokaldemokrati**Mål:**

Alle skal kunne delta i lokalpolitikken

Tiltak	Ansvar
Regler om fordeling av viktige verv, sørge for lik deltakelse av kvinner og menn	Administrativ og politisk ledelse
Universell utforming av alle bygg	Administrativ og politisk ledelse
Stimulere til mangfold på valgliste	Politisk ledelse
Møtetidspunkter og varighet av møter må tilpasses slik at dette ikke skal være et hinder for å sette seg på valgliste	Politisk ledelse

4. Etikk

Etiske retningslinjer ble vedtatt i 2009 og med en justering i 2011. Formålet i de etiske retningslinjene for Våler kommune skal være å sikre god etisk praksis i alt arbeid og på alle plan både som folkevalgt, leder og ansatt.

For å lykkes med dette, legges det stor vekt på åpenhet, ærlighet og respekt. Både folkevalgte og ansatte har medansvar for at disse grunnverdiene blir etterlevd. Som tjenesteytere og forvaltere av samfunnets fellesgoder stilles det spesielt strenge krav til etiske holdninger. Ledere og hovedtillitsvalgte ble kurset i tema varsling og ytringsfrihet i 2018.

5. Internkontroll

Det skal i årsberetningen redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll i virksomheten. I tillegg til kontrollaktiviteter knyttet til gjennomføringen av konkrete oppgaver, aktiviteter og prosesser omfatter intern kontroll også virksomhetsovergripende systemer og strukturer som fullmakter, fordeling av roller og ansvar i virksomheten, kompetanse, kultur og holdninger, mv.

Virksomhetsledelsen har ansvaret for internkontroll i virksomheten. De ansatte bidrar på sin side til internkontroll i sitt daglige arbeid ved å følge etablerte rutiner. En strukturert prosess for internkontroll vil gi viktige bidrag til læring og forbedring i virksomheten.

Internkontroll generelt og økonomisk internkontroll er prosesser som er utformet for å gi en rimelig sikkerhet knyttet til måloppnåelse innenfor områder som:

- Målrettet og effektiv drift
- Pålitelig rapportering
- Overholdelse av lover og regler

Våler kommune har et internkontrollsystem – kalt Compilo - som skal støtte virksomhetene med kvalitets- og styringsprosesser, avvikshåndtering og risikovurderinger. Dette systemet ble tatt i bruk i 2018 og det har gjennom 2019 blitt jobbet systematisk for å få implementert dette på en god måte. Vi har i stor grad fått på plass regler/retningslinjer, organisering, roller, ansvar og fullmakter. Dette er gjort tilgjengelig for ansatte i organisasjonen. Systemet benyttes også til å melde avvik i internkontrollen.

Det er viktig at vi vedlikeholder og oppdaterer de prosedyrer, rutiner og retningslinjer som ligger i systemet slik at dette blir et verktøy som er til nytte for alle ansatte i den daglige driften. Systemet er derfor under kontinuerlig utvikling, og nye og reviderte retningslinjer og prosedyrebeskrivelser blir stadig lagt inn.

Arkivsak-dok. 18/00019-30
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

19.06.2020

SAK V-31/20 ÅRSVSLUTNINGSBREV 2019.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar saken årsavslutningsbrev fra Hedmark Revisjon IKS til orientering.
2. Kontrollutvalget ber om en tilbakemelding fra revisjonen på et senere tidspunkt, på hvordan kommunen følger opp bemerkningene.

Vedlegg:

1. Årsavslutningsbrev 2019.

Saksframstilling:

Hedmark Revisjon IKS har i brev av **xx** sendt kommentarer til årsregnskapet for 2019 til konst. kommunedirektør Asgeir Rustad. Kontrollutvalget har fått kopi av brevet. I årsavslutningsbrevet har revisjonen kommentert forhold som ikke påvirker revisjonsberetningen eller medfører nummerert brev, men som de mener at kommunen enten bør korrigere i 2020 eller som bør hensyntas i framtidige regnskaper. Det er ikke gitt nummerert brev til Våler kommunes regnskap i 2019.

Årsavslutningsbrevet blir ikke sendt kommunestyret sammen med årsregnskapet, ettersom brevet er stilet til kommunedirektøren og det ikke er bedt om noen skriftlig tilbakemelding.

Kontrollutvalget ser gjerne at konst. kommunedirektør er til stede under behandlingen.

Arkivsak-dok. 18/00046-81
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	19.06.2020

SAK V-32/20 SAMTALE MED KOMMUNEDIREKTØREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med og redegjørelsene fra kommunedirektøren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget innkaller konst. kommunedirektør Asgeir Rustad til en samtale hvor vi kan diskutere generelle problemstillinger i Våler kommune. Kontrollutvalget ber om at kommunedirektøren orienterer om saker som han anser som relevante for kontrollutvalgets arbeid.

Det er visse faste punkter som gjennomgås i samtalen med kommunedirektøren:

- *Kontrollutvalget vil i hvert møte ha en rapportering fra kommunedirektøren om den økonomiske situasjonen i kommunen, inkludert viktige forhold i investeringsregnskapet.*
- *Eventuelle anmeldelser og varslinger siden forrige møte.*
- *Registrerte åpne tilsynssaker (ikke ordinære varslede tilsyn) siden forrige møte (enhet, sak/tema (ikke navn)).*
- *Oppfølging av KS-saker.*
- *Sykefraværet i kommunen.*

Arkivsak-dok. 20/00003-1
Saksbehandler Torgun M Bakken

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	19.06.2020

SAK V-17/20 KORT OM RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING OG PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL.

Forslag til vedtak/innstilling:
Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg:
Ingen.

Saksframstilling:

Saksframstilling til møtet 16.3.20 (som ble avlyst):

Kontrollutvalget har ansvaret for å påse *at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)* (kom. § 23-2 1.ledd, pkt. d)). Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring (koml. § 23-4). Videre sier koml. § 23-4 at:

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Glåmdal sekretariat IKS skal utarbeide en plan for eierskapskontroll for alle 7 kommunene i regionen, som skal angi hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres i de neste fire årene. Det er utøvelsen av **eierstyringen** som er gjenstand for eierskapskontroll og ikke en kontroll av selskapene.

Tidligere ble det utarbeidet en plan for selskapskontroll, som kunne omfatte både eierskapskontroll og en forvaltningsrevisjon av selskapene. Nå er plan for selskapskontroll endret til én plan for eierskapskontroll og én plan for forvaltningsrevisjon. Selskapene kan fortsatt bli kontrollert gjennom forvaltningsrevisjon, men selskapene skal nå innlemmes i plan forvaltningsrevisjon (koml. § 23-2, 1. ledd, pkt. c)). Plan for forvaltningsrevisjon vil bli lagt fram for kontrollutvalgene høsten 2020.

Sekretariatet vil gi en kort orientering om det planlagte arbeidet og anmoder kontrollutvalget om å komme med innspill til sekretariatets arbeid. Vi har som intensjon å legge fram risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for eierskapskontroll i mai-møtet.

Saksframstilling til møtet 19.6.20:

Da vil la fram denne saken i mars, så var planen at vi skulle legge fram risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) og plan for eierskapskontroll i mai. I ettertid har vi funnet ut at vi utsetter dette. Det er flere årsaker til dette. For det første er det nyttig å innhente så nye regnskapstall som mulig når en skal legge fram et slikt dokument, og de nyeste tallene er ikke klare enda. I tillegg pågår det en diskusjon i "miljøet" om plan for eierskapskontroll og plan for forvaltningsrevisjon bør ligge i en og samme plan. Vi har ikke helt bestemt oss enda, så da vurderer vi dette til etter sommerferien. Enten legges plan for eierskapskontroll fram i det første møtet etter sommerferien eller så legges den inn i plan for forvaltningsrevisjon, som blir behandlet i oktober eller november. Begge planene skal etter kommuneloven legges fram innen 31.12 i året etter kommunestyret ble konstituert.

Arkivsak-dok. 18/00012-58
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

19.06.2020

SAK V-33/20 OPPDRAGSANSVARLIG FORVALTNINGSREVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors egenvurdering av uavhengighet for Våler kommune for 2020 til orientering.

Vedlegg:

1. Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet for Våler kommune for 2020, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Magnus Michaelsen.

Saksframstilling:

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år legge fram en skriftlig egenevaluering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

I møtet 6.5.20 sak 25/20 behandlet kontrollutvalget uavhengighetserklæringer for de oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorene i Hedmark Revisjon IKS. I ettertid har oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Laila Irene Stenseth sluttet og ny oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Magnus Michaelsen. Uavhengighetserklæring for ham legges derfor fram i dette møtet.

Kontrollutvalget i Våler kommune
v/ Glåmdal sekretariat
Pb 900
2226 Kongsvinger

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.hedmark-revisjon.no
post@hedmark-revisjon.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Saksbeh.:
Magnus Michaelsen

Direkte tlf.:
928 08 925

Deres ref.:

Vår ref.:
1600/2020

Dato:
27.5.2020

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet i forhold til Våler kommune 2020.

Innledning

I følge Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. De øvrige revisorer som har arbeidsoppgaver tilknyttet Våler kommune fyller ut egne skjemaer som arkiveres for det enkelte oppdrag.

Lovgivningsmessige krav til revisors uavhengighet

Følgende fremgår av forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17:

Den som foretar revisjon for en kommune eller fylkeskommune kan ikke ivareta revisjons- og kontrolloppdrag for kommunen eller fylkeskommunen dersom revisor eller dennes nærstående har en slik tilknytning til revidert eller kontrollert virksomhet, dens ansatte eller tillitsmenn, at dette kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet. Som nærstående regnes

- a) Ektefelle eller samboer og deres søsken.
- b) Slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje og deres ektefeller eller samboere.
- c) Søsken og deres ektefeller eller samboere.
- d) Slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer.

Det samme gjelder dersom det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av oppgavene. Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Krav til uavhengighet er nærmere spesifisert i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 18 pkt. a-d:

- Revisor kan etter denne forskrift ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i, ved siden av revisoroppdraget.

- Revisor kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i eller er eier i. Unntaket er virksomhet som utfører revisjon i kommunen.
- Revisor kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet hvis det kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

I tillegg er det følgende begrensninger ved gjennomføring av oppgaver, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 18 pkt. e-g:

- Revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester for kommunen hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
- Revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrolloppgaver
- Revisor kan ikke opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolloven.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Punkt 1: Ansettelsesforhold	<i>Jeg har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i Hedmark Revisjon IKS.</i>
Punkt 2: Medlem i styrende organer	<i>Jeg er ikke medlem av styrende organ i noen virksomhet som Våler kommune deltar i.</i>
Punkt 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Jeg deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Punkt 4: Nærstående	<i>Jeg har ikke nærstående som har tilknytning til Våler kommune som har betydning for uavhengighet og objektivitet.</i>
Punkt 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<i>Før slike tjenester utføres vil det bli foretatt en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18 pkt. e, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i> <i>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i>

	<i>Jeg har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Våler kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i>
Punkt 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Jeg har ikke ytet tjenester overfor Våler kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Punkt 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Jeg opptre ikke som fullmektig for Våler kommune.</i>
Punkt 8: Andre særegne forhold	<i>Jeg kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til uavhengighet og objektivitet.</i>

Med hilsen

Magnus Michaelsen

Magnus Michaelsen
oppdragsansvarlig
forvaltningsrevisor

Arkivsak-dok. 18/00067-30
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	19.06.2020

SAK V-34/20 SAMTALE MED ORDFØREREN.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar samtalen med ordføreren til orientering.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget inviterer ordfører Ola Cato Lie til en samtale hvor det kan diskuteres generelle problemstillinger i Våler kommune.

Som et fast punkt tar vi med spørsmålet om det er noe som ordfører ønsker å bringe videre til kontrollutvalget fra kommunestyret, eller om det er andre forhold som kontrollutvalget bør gjøres oppmerksom på?

Arkivsak-dok. 18/00104-26
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang

Møtedato

Våler kontrollutvalg 2019-2023

19.06.2020

SAK V-35/20 EVENTUELT.

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 18/00105-27
Saksbehandler Nina Bolneset

Saksgang	Møtedato
Våler kontrollutvalg 2019-2023	19.06.2020

SAK V-36/20 EVALUERING AV KONTROLLUTVALGETS MØTE.

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar evalueringen til etterretning.

Vedlegg:

Ingen.

Saksframstilling:

Kontrollutvalget tar en evaluering av møtet. Hva var bra og hva kan eventuelt gjøres bedre?

Er det saker/informasjon/endringer som skal inn i tiltaksplanen? Eventuelle spørsmål til de som skal orientere i neste møte.